
Klimapartnerskab for handel

Sektorkøreplan

Oktober 2021

BAGGRUND OM KLIMAPARTNERSKABER OG SEKTORKØREPLANER

Regeringen og erhvervslivet har efter etableringen af klimapartnerskabet på forsvarsområdet i foråret 2021 nu i alt 14 klimapartnerskaber inden for erhvervslivets sektorer, som skal styrke dansk erhvervslivs grønne omstilling og understøtte opfyldelsen af Danmarks klimamål om 70 pct. reduktion af drivhusgasudledningen i 2030.

I foråret 2020 afleverede de første 13 af klimapartnerskaberne hver en rapport med deres ambitioner for den grønne omstilling og anbefalinger til politiske tiltag, der kan understøtte virksomhedernes indsats. Efterfølgende er der indgået en række politiske aftaler, som følger op på mange af klimapartnerskabernes anbefalinger.

Med sektorkøreplaner for de enkelte klimapartnerskaber samles regeringens og udvalgte af erhvervslivets tiltag i én fælles plan, der giver overblik over de igangsatte indsatser, som der vil blive arbejdet med at implementere de kommende år.

I sektorkøreplanerne beskriver erhvervslivet først sine målsætninger og indsatser, hvorefter regeringens tiltag for at understøtte sektorens grønne omstilling beskrives.

De første seks sektorkøreplaner blev færdiggjort i foråret 2021. De næste seks sektorkøreplaner er nu klar.

Indhold

Side 4	Forord
<hr/>	
Side 6	Erhvervslivets målsætninger og tiltag for CO₂-reduktioner
<hr/>	
Side 7	Status og perspektiver for virksomheders arbejde med CO ₂ -reduktioner
Side 8	Klimapartnerskabets målsætninger og initiativer
Side 15	Regeringens tiltag for at understøtte sektorens grønne omstilling
<hr/>	
Side 16	Politiske indsatser mod 70 pct. reduktion
Side 21	Bilag
<hr/>	
Side 21	Status på opfølgningen på klimapartnerskabets anbefalinger

Forord

Vi er i et afgørende årti for klimaet, og der er behov for markant handling i alle dele af samfundet for at begrænse klimaforandringerne.

Danmark går forrest i kampen mod klimaforandringerne, og danske virksomheder har en vigtig rolle i at sikre en grøn omstilling, som understøtter job, velfærd, eksport og konkurrenceevne. Derfor har regeringen og erhvervslivet etableret 14 klimapartnerskaber inden for erhvervslivets sektorer, som skal styrke dansk erhvervslivs grønne omstilling og understøtte opfyldelsen af målet om 70 pct. reduktion af drivhusgasudledningen i 2030.

Klimapartnerskaberne leverede i marts 2020 deres anbefalinger. Baseret på grundige analyser viser de en række tiltag, som kan bidrage til og understøtte, at vi når Danmarks ambitiøse målsætning i 2030, hvor erhvervslivet og regeringen samarbejder om at løse udfordringerne. Klimapartnerskabsmodellen har vist sig stærk i forhold til at anvise en konkret vej fremad i den grønne omstilling.

Det seneste halvandet år har formet sig ganske anderledes end ventet. Danmark og verden er udfordret af en pandemi. Dette har dog ikke hindret erhvervslivet eller regeringen og partier i Folketinget i at foretage konkrete drivhusgas-reducerende tiltag og indgå politiske aftaler for at bringe Danmark i en grønnere retning. Derfor er der også allerede sket meget siden afleveringen af klimapartnerskabernes anbefalinger i marts 2020.

Handelssektoren har et stort potentiale til at påvirke danskernes forbrugsvaner i en mere bæredygtig retning. Det kræver en fælles indsats fra handelssektoren og regeringen, så rammerne for udviklingen er på plads. Som det fremgår af anbefalingerne fra handlingsplanen for Klimapartnerskabet for Handel, kan det for eksempel ske gennem bedre klimaoplysning af forbrugerne, mere effektiv genanvendelse af affald og fokus på klimaansvarlige værdikæder i handlen.

Regeringen har allerede igangsat en lang række af konkrete initiativer. En række af disse er i tråd med anbefalingerne fra Klimapartnerskabet for Handel. For at nævne nogle af de centrale initiativer er der indgået en politisk aftale, som skal strømline affaldssorteringen i hele landet, og dermed bidrage til en højere kvalitet i genanvendelsen af varer. Regeringen har lavet en ambitiøs strategi for grønne offentlige indkøb, der skal sikre, at de 380 mia. kr., som det offentlige køber ind for hvert år, fremover bidrager aktivt til at reducere udledningen af drivhusgasser i og uden for Danmark. Derudover blev der den 8. december 2020 indgået en grøn skattereform, hvor der blandt andet blev afsat 6 mia. kr., så erhvervslivet kan omstille sig, når der indføres en CO₂e-afgift.¹

Handelsbranchens mål er at påvirke danskeres forbrug af varer, så det år for år påfører miljøet den lavest mulige klimabelastning globalt set, og at danske forbrugere og kunder får nye indsigter i bæredygtigt forbrug og

¹ CO₂e eller CO₂-ækvivalens er en enhed, der anvendes til at udtrykke en given gasarts samlede klimaeffekt i forhold til den mængde CO₂, der ville skabe den samme opvarmning. På den måde kan en virksomheds klimaaftryk udtrykkes som et enkelt tal, selvom det består af forskellige gasarter. Det er for eksempel relevant i forhold til landbrugets udledninger af metan fra kvægproduktion. En ton metan har en langt større "drivhusgas/opvarmnings"-effekt end CO₂, derfor omregnes gasarterne.

reelt handler derefter. Handelsbranchen er en dynamisk og international branche, der skal bidrage til at finde nye klimavenlige løsninger og produkter – ligesom vi kan skubbe gode danske klimaløsninger og produkter ud i verden. Udgangspunktet for arbejdet i klimapartnerskabet er, at handelsbranchen i høj grad består af små og mellemstore virksomheder, og alle skal derfor være en del af den fælles indsats, der er nødvendig for, at vi lykkes med at skabe et mere klimavenligt samfund. Vi skal gøre en forretning ud af at skabe en bæredygtig efterspørgsel af varer, hvor den afledte CO₂-udledning fra både produktion, distribution, handel og genanvendelse reduceres løbende frem mod 2030.

Arbejdet mod et mere bæredygtigt forbrug er allerede startet. Branchen har taget initiativ til, at bæredygtighed bliver et centralt fokus på landets handelsuddannelser, ligesom en samlet branche har bidraget til udrulningen af de nye klimakostråd og promoveret mindre klimabelastende varer. Samtidig har branchen lagt et stort arbejde i at bidrage til den bedste mulige implementering af det nye affaldssorteringssystem, ligesom branchen i samarbejde med Miljøministeriet har udarbejdet vejledninger for bæredygtigt indkøb i både offentligt og privat regi. Konkrete tiltag, som skal skabe konkrete adfærdændringer.

Regeringen, erhvervslivet og resten af Danmark har fået en fælles opgave, der skal løses på ti år. Nemlig at nedbringe Danmarks drivhusgasudledninger med 70 pct. ift. 1990 inden 2030. Status er, at vi cirka to år inde i den periode har truffet beslutninger, der bringer os godt halvdelen af vejen.

Den grønne omstilling og vækst og beskæftigelse kan gå hånd i hånd, og for at komme

videre med den grønne omstilling og fortsat forene klima, vækst og bæredygtighed skal vi kontinuerligt forbedre os, træffe nye beslutninger og finde nye veje, der sikrer reelle klimaforbedringer. Det ligger der i at ville være et foregangsland. Derfor ser vi sammen frem til at fortsætte det stærke samarbejde mellem regeringen og erhvervslivet om grøn omstilling i handel.

Formand for klimapartnerskab for handel

Michael Løve,
Group CEO, Netto International

Erhvervsminister

Simon Kollerup

Klima-, energi- og forsyningsminister

Dan Jørgensen

Erhvervslivets målsætninger og tiltag for CO₂-reduktioner

Status og perspektiver for virksomheders arbejde med CO₂-reduktioner

For at holde den globale temperaturstigning under 2 grader, skal hver verdensborger maksimalt udlede 2,5 ton CO₂ om året. Dette står i stor kontrast med den kendsgerning, at hver dansker i gennemsnit udleder 11 ton CO₂ om året, ifølge beregninger fra regeringens Global Afrapportering. I lyset af denne udfordring og regeringens ambitiøse målsætning om at sænke Danmarks CO₂-udledning med 70 pct. inden 2030, er der behov for væsentlige tiltag, som både reducerer klimaaftrykket af det, vi forbruger i dag, men også ændrer vores forbrug i en mere bæredygtig retning. Her har handelsvirksomhederne en vigtig rolle, da handelssektoren hver eneste dag året rundt har den direkte kontakt til forbrugerne og de professionelle indkøbere, og dermed har en god mulighed for at påvirke forbruget i Danmark.

I perioden fra 1990 til 2017 er sektorens udledninger faldet fra 0,43 til 0,14 mio. ton CO₂e, hvilket svarer til en reduktion på 70 pct. Samlet set udgør udledningen fra handelsbranchen i sig selv langt under 1 pct. af Danmarks samlede CO₂-udledning, men det betyder ikke, at vi som sektor bare kan læne os tilbage. I Klimapartnerskabet for Handel har vi en vision om at være med til at ændre danskernes forbrug af varer, så det år for år frem mod 2030 påfører miljøet den lavest mulige belastning.

I handlen skal vi sikre, at danske forbrugere og virksomheder får nye indsigter i, hvad et bæredygtigt forbrug er, og ikke mindst handler derefter. Vores ambitionen er at skabe en omfattende cirkularitet af vores materialeforbrug gennem en markant forbedret genanvendelse, opbygning af designkompetencer i virksomhederne og udbrede handlingsorienteret viden om klima og forbrug, som samlet set ændrer adfærden og medfører CO₂-reduktioner, som også rækker langt ud over Danmarks grænser.

Beregninger fra erhvervstænketanken Axcelfuture viser, at Danmark i 2015 havde et drivhusgas-udslip på 49 mio. ton CO₂, hvis man alene ser på forbruget af varer og services. Men tager man højde for aftrykket fra de varer og tjenester, som importeres fra andre lande, vokser tallet til 71 mio. ton CO₂. Det skyldes blandt andet, at Danmark importerer CO₂e-tunge varer, som tekstiler, fødevarer, elektronik mv. CONCITO anslår, at hver dansker i gennemsnit udleder 3 ton CO₂e årligt fra forbrug af fødevarer og 4,5 ton CO₂ fra forbrug af andre varer, for eksempel tekstiler, møbler og elektronik. Med andre ord har vores forbrug af varer og services en stor betydning for klimaet.

Handelsvirksomhederne har en unik mulighed for at påvirke denne udledning gennem virksomhedernes indkøb. På den måde kan handlen sikre produkter med et lavere klimaaftryk på hylderne og påvirke forbrugernes adfærd til at vælge de mere bæredygtige varer. Ambitionen i Klimapartnerskabet for Handel er at skabe reelle adfærdsændringer i danskernes forbrug og dermed også reel effekt på udledningen fra forbruget af fødevarer og andre varer i Danmark og globalt.

Handlen har ofte mulighed for at rykke hurtigere end ny lovgivning, eksempelvis gennem partnerskaber, og der findes allerede flere gode initiativer i sektoren trods en intens indbyrdes konkurrence i hverdagen. Denne form for samarbejde vil også være relevant i de kommende år, hvor vi som sektor står over for en implementering af producentansvaret for emballager, reformen af det danske affaldssystem samt udvidelsen af ecodesign-direktivet, for blot at nævne nogle eksempler, som får stor betydning for den grønne omstilling.

Klimapartnerskabets målsætninger og initiativer

Det er ambitionen i Klimapartnerskabet for Handel at reducere udledningen fra forbruget af fødevarer, tøj, møbler, elektronik mv. med 1/3, hvilket svarer til 10 pct. af den samlede udledning i Danmark. Derudover har vi en række målsætninger under de enkelte indsatsområder og for de forskellige varekategorier.

I sektorkøreplanen for handel er klimapartnerskabets målsætninger og mest centrale indsatser prioriteret inden for fem overordnede områder:

1. Skattereform skal kickstarte den grønne omstilling
2. Cirkulært design og øget genanvendelse er nøgle til CO₂-reduktion
3. Mere viden og kommunikation om varernes CO₂-aftryk
4. CO₂-reduktioner gennem mindre ressourcepild
5. Klimakloge incitamenter og virkemidler skal hjælpe sektoren på vej

Indsatsområde 1: Skattereform skal kickstarte den grønne omstilling

Prisen på varen er en af de mest afgørende faktorer, men i dag er der en begrænset sammenhæng mellem prisen på varen og dens klima- og miljøbelastning, genanvendelighed, holdbarhed og andre forhold med betydning for klimaet. Med andre ord arbejder markeds kræfterne kun i begrænset omfang for at flytte forbruget i en mere bæredygtig retning. Det skal der gøres noget ved. Den mest effektive

løsning i forhold til klimabelastningen af varer er en CO₂-afgift, som i højere grad sikrer, at forureneren betaler, mens andre afgiftsomlægninger ligeledes vil kunne accelerere den grønne omstilling.

EN GRØN SKATTEREFORM MED EN CO₂-AFGIFT (ANBEFALING 3.3)

Handelssektoren har i bred enighed foreslået en grøn skattereform med indførelse af en klimaafgift på tværs af økonomien, inklusive erhvervsliv og industri – dog betinget af tilsvarende lettelser i andre erhvervsskatter og bundfradrag for særligt konkurrenceudsatte brancher, så det ikke medfører tab af danske arbejdspladser og dårligere konkurrencekraft for danske virksomheder i den globale handel. Sektoren ser derfor positivt på, at regeringen i samarbejde med en række partier har igangsat et arbejde mod en ensartet CO₂-afgift, og dermed deler sektorens holdning til, at det er et afgørende instrument for at sikre 70 pct.-målsætningen. Ved at lade forureneren betale sikrer vi de rette incitamenter til innovation og omstilling i produktionen, og de grønne frontløbere belønnes ved lavere omkostninger, mens markeds kræfterne bringes i spil og arbejder for den grønne omstilling. En grøn skattereform er samtidig også en økonomisk ansvarlig grøn omstilling, da blandt andet de økonomiske vismænd har påpeget, at omkostningerne ved en tilskudsbaseret vej til 70 pct.-målet bliver fire gange så høj som ved en markedsbaseret vej.

Det er vigtigt, at miljø- og klimabelastningen i højere grad afspejles i prisen, end det er tilfældet i dag, hvis vi for alvor skal flytte virksomhedernes indkøb og danskernes forbrug på meget kort tid. En grøn skattereform skal med andre ord beskatte det, som vi vil have mindre af, det vil sige CO₂-udledning. Derudover kan

en reform medvirke til at styre, om der investeres sort eller grønt, og sikre flere grønne produkter på hylderne. Det er dog vigtigt, at der hurtigst muligt skabes sikkerhed for, hvordan en afgift og tilsvarende lettelser konkret vil se ud, så virksomhederne kan indrette sig derefter hurtigst muligt og ikke tøver med at investere i grønne løsninger.

GENANVENDT PLAST SKAL FRITAGES FOR PLASTAFGIFTEN (ANBEFALING 5.8)

I dag forsøger mange virksomheder at øge genanvendelsen og materialestrømmene, så både udbuddet og efterspørgslen stiger efter genanvendte materialer. Men det er en stor udfordring for sektoren, at der i afgiftsmæssig forstand ikke er forskel på eksempelvis genanvendt og virgin plast. For at fremme cirkulariteten yderligere er det vigtigt, at der arbejdes henimod at sikre differentierede afgifter, som understøtter den cirkulære økonomi i markedet i langt højere grad.

Indsatsområde 2: Cirkulært design og øget genanvendelse er nøgle til CO₂-reduktion

Cirkulært design og øget genanvendelse er forudsætningen for at minimere materialeforbruget og bevare materialerne i kredsløb længst muligt og derved også reducere CO₂-udledningen fra eksempelvis udvinding og forarbejdning af naturressourcer og forbrænding af affald. Samtidigt medfører det også CO₂-reduktioner som følge af mindre udvinding og forarbejdning af naturressourcer, når flere materialer genbruges og genanvendes. Handelssektoren har allerede gjort en stor indsats gennem strømlining af materialebrug og indsamling. Der er dog fortsat et stort potentiale for yderligere indsamling, sortering og genanvendelse af emballager, brugte tekstiler, kasseret elektronik, fødevarer og andet fra handelssektoren. Det vil være til gavn for miljø og klima, men også en mulighed for at skabe helt nye industrier og arbejdspladser i Danmark. Det bør være en fælles målsætning, at samtlige materialer i produkter og deres emballage bliver genanvendt. I den forbindelse er det vigtigt, at den strømlinede sortering er effektiv og kan øge genanvendelsen.

NYT PLASTPARTNERSKAB LANCERER FÆLLES PRINCIPPER FOR DESIGN AF EMBALLAGER TIL GENANVENDELSE (ANBEFALING 5.1 & 5.2)

Som en udløber af plastikhandlingsplanen fra 2018 er erhvervslivet gået sammen i et nyt plastpartnerskab som led i et sektorsamarbejde med Miljøministeriet, der blandt andet skal sikre ens design af emballager i hele detailsektoren, som gør den efterfølgende affaldshåndtering enklere og mere cirkulær, samtidigt med at det understøtter EU's kommende producentansvar for emballager. Handelssektoren har allerede aktivt arbejdet med fælles emballageguides, som allerede i dag har påvirket markedet. De nye principper for design af plastemballage forventes at medføre en markant større genanvendelse af emballager, hvilket vil reducere CO₂-udledningen fra forbruget af emballager fremover.

ETABLERING AF ET PARTNERSKAB FOR BÆREDYGTIG TØJ OG TEKSTIL (ANBEFALING 2.1)

Der er et stort uudnyttet potentiale både for miljøet og erhvervslivet i en bæredygtig omstilling af den danske tøj- og tekstilbranche. Som vurderet i klimapartnerskabsrapporten for handlen kan Danmark nedbringe sin nationale CO₂-udledning med 115.200 ton CO₂ i 2030 ved at genanvende 50 pct. af alle tekstiler, svarende til en tekstilmængde på 42.500 ton årligt (2018). Genanvendelse af tekstiler vil samtidig mindske trækket på jordens ressourcer, herunder vandforbrug, pesticid-forbrug mv. I dag genanvendes mindre end 1 pct. af verdens tekstiler, og et genanvendelsesmarked for tekstiler er ikke eksisterende. Et genanvendelsesmarked for tekstiler vil medføre nye jobs i Danmark, ligesom det er tilfældet på andre genanvendelsesmarkeder for andre materialer såsom glas, metaller, plast og pap. Det vil kræve en flerstrengt indsats, herunder kompetenceløft i virksomhederne for at sikre et bedre design og materialeforbrug, bedre indsamling for genbrug og genanvendelse og bedre forbrugeradfærd.

Sektoren er i gang med omstillingen og Lifestyle & Design Cluster kortlagde således i februar 2021 ca. 50 projekter, der på forskellig vis arbejder på en omstilling af tekstilbranchen, både i form af udvikling af nye forretningsmodeller, materiale- og genanvendelsestek-

nologier såvel som ansvarlig produktion i værdikæden. Siden kortlægningen er flere projekter kommet til blandt andet med afsæt i de mængder af brugte tekstiler, som forventes indsamlet fra 2023, samt et akut behov for skalerbare løsninger for genanvendelse. De mange initiativer drives af forskellige aktører med begrænset koordinering, og dermed er der en risiko for, at Danmark ikke lykkes med at udvikle et bæredygtigt tekstilforbrug i et konkurrencedygtigt genanvendelses- og genbrugsmarked. Dermed vil vi i Danmark ikke indfri det fulde potentiale for både eksportmuligheder og nye grønne jobs, hvis vi ikke griber mulighederne nu.

De danske styrkepositioner skal sikres igennem en koordineret og systemisk grøn omstilling af tekstilforbruget gennem oprettelsen af et Partnerskab for Bæredygtigt Tøj og Tekstiler (PBTT), som blev anbefalet i Klimapartnerskabet for Handel i 2020. Partnerskabet skal sikre, at Danmark igangsætter de nødvendige initiativer, der sikrer en koordineret og systemisk omstilling, samt fastsætter nogle ambitiøse målsætninger, som der løbende måles på. Målsætningerne kan sigte på kompetenceopbygning, design, certificeringer, sorteringsmængder, økonomisk gevinst af import og eksport, mængden af genbrug og genanvendelse, CO₂-udledninger i transport, herunder også i e-handlen, mv. Hensynet til SMV'er skal indtænkes, så de får gode betingelser for en bæredygtig omstilling. **Taskforce for bæredygtig omstilling af dansk mode og tekstil og grøn certificering af SMV'er**, som blev nedsat i marts 2021, fik mandat til at kickstarte arbejdet ved at etablere overblik over initiativer i branchen og oprette og udmønte en ansøgningspulje til bæredygtig genstart af tekstilbranchen med særligt fokus på hjælp til certificering. Taskforce gennemfører programmer for kompetenceløft i branchen i forhold til bæredygtighed.

Klimapartnerskabet foreslår derfor, at partnerskabet lanceres og placeres i en faglig og kompetent netværksorganisation, der allerede driver tekstil- og tøjprojekter, og som kan samle branchen, videnscentre, myndigheder og andre vigtige interessenter for at sikre en bæredygtig omstilling og klimavenlig produktion af tekstiler og tøj. Et eksempel på en sådan netværksorganisation kunne være Lifestyle & Design Cluster. Det er sektorens vision at gøre

Danmark til et foregangs- og udstillingsland for bæredygtigt forbrug af tekstiler og tøj, hvilket er oplagt for en stor tekstilnation som Danmark, som har mulighederne til at opbygge de nødvendige kompetencer, den nødvendige infrastruktur til indsamling for genbrug og genanvendelse og skabe de nødvendige højteknologiske løsninger, som der skal til for at komme i gang i stor skala.

STYRK FORSKNINGEN, VIDEN OG KOMPETENCER I DESIGN OG FORBRUG (ANBEFALING 2.2 & 2.3)

Der er også behov for mere forskning, viden og kompetencer i forhold til, hvordan tekstilmaterialer skal se ud og bruges i samspil med designfasen, for at understøtte et bæredygtigt forbrug, hvor tekstilmaterialers holdbarhed og genanvendelsesmuligheder løftes markant. Mode- og tekstilbranchen er præget af mangel på forsknings- og vidensopbygning inden for cirkularitet og materialeviden i designfasen, og der er behov for viden og bredere forståelse hos både designere og forbrugerne om, hvordan tekstiler og tøjet bevarer kvaliteten, holdbarheden og levetiden. Lifestyle & Design Cluster og en lang række vidensinstitutioner har i maj 2021 udarbejdet et roadmap for 2030 for blandt andet tekstilbranchen, som beskriver branchens forsknings- og vidensbehov. For at nå de ambitiøse mål for branchens grønne omstilling opfordres regeringen til at understøtte dette roadmap. Handelssektoren arbejder aktivt sammen for at få løftet de rette kompetencer ind i de relevante uddannelser og i virksomhederne.

Indsatsområde 3: Mere viden og kommunikation om varenes CO₂-aftryk

Handelssektoren består af virksomheder, som lever af at handle. Som sektor er vi overbevist om, at vejen til et mere ansvarligt forbrug af forbrugsvarer ikke går gennem løftede pegefingre og fjernelse af valgmuligheder hos forbrugerne. I stedet arbejder sektoren på at tilbyde forbrugerne markant mere kommunikation om bæredygtige forbrugsmønstre, så forbrugerne får et mere oplyst grundlag at handle ud fra, når de handler, og gerne i indkøbssituationen. Der er allerede flere eksempler på tiltag og konkrete initiativer, og sekto-

ren har behov for hjælp fra myndighederne, så data for klimaaftryk og kommunikationen bliver ensartet, hvilket vil sikre uafhængighed og troværdighed.

REGERINGEN SKAL LEVERE OFFICIELLE OG OFFENTLIGE DATA FOR KLIMAAFTRYK (ANBEFALING 3.5)

Siden Klimapartnerskabet for Handel afleverede sine anbefalinger til regeringen, har tænketanken CONCITO udviklet den store klimadatabase med offentligt tilgængelige data for klimaaftrykket på 500 af de mest almindelige fødevarer i Danmark. Det er data, som alle virksomheder frit kan anvende til at kommunikere, hvilket flere virksomheder allerede har gjort.

Virksomhederne efterspørger fælles og offentligt tilgængelige data for klimaaftryk fra varer, herunder både fødevarer og andre produkter, og sektoren er klar til at rykke endnu mere i forhold til at hjælpe forbrugerne med flere klimarigtige valg. Derfor er der behov for, at regeringen tilvejebringer officielle og offentligt tilgængelige data for klimabelastningen på en lang række varegrupper i handlen, herunder også foodservice. Virksomhederne skal frit kunne anvende data til både at fremme klimavenlig adfærd hos forbrugerne, men også i forhold til professionelles indkøb, herunder offentlige indkøb, så det kan blive et konkurrenceparameter at tilbyde varer med lavest mulig klimabelastning til sine kunder. Såfremt der skabes et tilstrækkeligt solidt datagrundlag for klimaaftrykket på forskellige varettyper, vil dette kunne omsættes til indarbejdning af klimahensyn i eksisterende mærkningsordninger eller andre former for klimamærkning og klimapåstande, som kan bringes i spil i købsituationen. Det vil give forbrugerne en reel mulighed for at handle på et oplyst grundlag.

AKTIVERING AF FORBRUGERNE Gennem Oplysningskampagner (ANBEFALING 3.1)

Handelssektoren er hver dag året rundt i direkte kontakt med forbrugerne og har derved en unik position i forhold til at aktivere forbrugerne. En lang række virksomheder i handlen har synligt og aktivt bakket op om de nye officielle klimakostråd fra Fødevestyrel-

sen fra januar 2021, som både tager hensyn til sundhed og klima i danskernes kost og forbrug af fødevarer. For at understøtte forbrugernes videre rejse mod et forbrugsmønster med lavere klimaaftryk er der fortsat behov for en særlig indsats og oplysningskampagner om ansvarligt forbrug. Disse indsatser bør blandt andet inkludere forbrugernes håndtering af tøj og tekstiler i forbindelse med vask, vedligeholdelse og reparation for at fremme et forbrug med lavere klimaaftryk. Der er også behov for hjælp og vejledning om mulighederne for genbrug samt vigtigheden af korrekt bortskaffelse af kasserede produkter med det formål at fremme genanvendelse og den cirkulære økonomi. Myndighederne skal stå bag indsatsen som afsender, men den skal løbende udbredes til forbrugerne i samarbejde med sektoren. Det kan både ske i butikker, online, i informationsmateriale på eller ved produkterne og i andre relevante sammenhænge, hvor det giver mening.

BEHOV FOR KLARE RETNINGSLINJER FOR MILJØ- OG KLIMAPÅSTANDE (ANBEFALING 3.5)

For at kommunikere sikkert og enslydende er det afgørende, at der tilvejebringes de nødvendige ressourcer til Forbrugerombudsmanden og relevante ressortministerier, så der hurtigst muligt kan skabes nye og fyldestgørende retningslinjer for klimapåstande om forbrugsvarer, for eksempel fødevarer, som sektoren handler med. Det vil også gøre det muligt for myndighederne at føre kontrol og derved undgå green washing. Retningslinjerne skal blandt andet sikre krav til begreber som "bæredygtigt", "klimaneutral", "lavt klimaaftryk" og "reduceret klimaaftryk", så det giver klarhed for både virksomheder og forbrugere, hvad der menes og kræves ved påstande om miljø og klima for en given vare. Der er i juni 2021 lanceret en ny alliance for klar klimatale, som flere af sektorens organisationer og virksomheder er med i, og som vil tegne rammerne for den gode klimakommunikation. Dette er et stort og vigtigt første skridt på vejen. Det kræver officielle og offentlige data samt brugbare retningslinjer fra myndighederne, hvis alle virksomheder skal kunne kommunikere om miljø og klima for et givent produkt på en enslydende og troværdig måde.

BEHOV FOR HJÆLP TIL AT AFDÆKKE KLIMAAFTRYK VED IMPORT (ANBEFALING 4.5)

Handelssektoren er aktivt engageret i individuelle og fælles aktiviteter for at fremme mere bæredygtige globale værdi- og leverandørkæder. Langt størstedelen af handlens CO₂-aftryk kommer fra leverandørers produktion, og det er derfor ikke noget, som handelsvirksomhederne direkte selv har kontrol over. Specielt inden for produkter, som eksempelvis tekstiler, møbler, elektronik mv., er det yderligere en udfordring, at mange af produkterne kommer fra leverandører uden for Europa, herunder også fra lande, som har mindre ambitiøse klimamål end EU. Danske virksomheder har derfor behov for hjælp til at klarlægge varernes klimaafttryk i både scope 1, 2, og 3. Der er særligt behov for hjælp og vejledning til SMV'er, men der er også behov for en fælles platform til udveksling af data mellem virksomheder, hvis vi skal sikre dette i stor skala. For at skabe en øget global effekt skal SMV'er hjælpes til at dokumentere klimapåvirkningen af deres indkøbs- og samarbejdsaftaler – også kaldet scope 3-emissioner. Dette skal gøres gennem etablering af et dansk, offentligt-privat initiativ for bæredygtige, globale værdi- og leverandørkæder, som vil være et videnshub inden for rammen af Dansk Initiativ for Etisk Handel (DIEH). Det skal understøtte arbejdet med at gøre virksomhedernes værdi- og leverandørkæder mere bæredygtige og ansvarlige gennem vidensopbygning, markedsanalyser og rådgivning. Danske virksomheder vil dermed rustes til at gentænke deres værdikæder i lyset af klimaudfordringerne, og et øget fokus på scope 3-emissioner vil samtidig gøre det nemmere for forbrugere at gennemskue, om de virksomheder, de handler med, aktivt arbejder med at reducere klimabelastningen fra deres leverandører.

Indsatsområde 4: CO₂- reduktioner gennem mindre ressourcespild

Sektoren arbejder allerede i dag kontinuerligt på at mindske spild for at undgå unødige omkostningstab og mindske affaldsstrømme, men også for at udnytte ressourcerne bedst muligt. Med Klimapartnerskabet for Handel blev der eksempelvis indført et mål om en halvering af

sektorens madspild i 2030 og fuld udnyttelse af samtlige ressourcer fra overskydende fødevarer inden bortskaffelse i senest 2035, så ingen fødevarer må ende i skraldespanden, hvis de kunne være spist, eller hvis næringsstofferne kunne være anvendt på anden vis, eksempelvis til foder- og biogasproduktion. Der er i dag stor tilslutning til initiativet "Danmark mod madspild", hvor de deltagende virksomheder har forpligtet sig til at halvere madspildet i 2030 og årligt fremlægge data for madspild. Sektoren er således godt på vej til at nå målet om en halvering af madspildet, som anslås at medføre CO₂-reduktioner svarende til 45.978 ton CO₂e i Danmark, og 183.912 ton, hvis man medregner globale udledninger. Men der er fortsat et uudnyttet potentiale – særligt på andre varetyper end fødevarer.

DONATION AF OVERSKYDENDE VARER SKAL GØRES ENKLERE (ANBEFALING 1.12)

Der er i dag rigtig mange regler, som virksomhederne skal forholde sig til, og tilsammen besværliggør og fordyrer donationer af overskydende varer. Myndighederne skal hjælpe og vejlede virksomheder, der ønsker at donere, samt modtagerorganisationer mv., så færre varer går til spilde. Branchen er derfor imødekommende over for ændringen af udtagingsreglerne, der muliggør, at virksomheder kan donere varer og betale moms af varernes værdi på donationstidspunktet i stedet for af indkøbsprisen. Samtidig er der fortsat behov for et servicetjek af reglerne og en række regelforenklinger i samarbejde mellem myndigheder, erhvervslivet og civilsamfundets organisationer, så donation af overskydende varer bliver så enkel og billig som muligt for både virksomheder og modtagere. I dag arbejder sektoren på brancheniveau på at undersøge, hvordan der kan skabes en bedre forretning ud af at håndtere overskudsvarer. Det skal blandt andet undersøges, hvor branchen kan påpege behov for regelforenklinger og finde løsninger sammen med relevante organisationer og andre aktører, så succeser som Wefood og Too Good To Go kan udbredes til flere varetyper og skabe en bæredygtig markedsøkonomi i overskudsvarer.

Indsatsområde 5: Klimakloge incitament og virkemidler skal hjælpe sektoren på vej

For at understøtte sektorens indsatser for et mere bæredygtigt forbrug og produktion af varer i Danmark er det vigtigt, at regeringen understøtter dette med de rette incitamentsstrukturer, som bidrager til, at forbruget reelt omstilles til mere bæredygtige produktions- og forbrugsmønstre.

GRØNNE OFFENTLIGE INDKØB SKAL BIDRAGE TIL ØGET UDBUD OG EFTERSPØRGSEL EFTER BÆREDYGTIGE VARER (ANBEFALING 2.7 SAMT INDSATSOMRÅDE 7)

En stor og vigtig kunde hos handelsvirksomhederne er den offentlige sektor. Et vigtigt skridt på vejen er derfor at føre regeringens strategi for grønne offentlige indkøb ud i livet, så det private og offentlige forbrug trækker i samme retning. Den offentlige indkøbsmuskel kan accelerere indkøb med lavt miljø- og klimaaftryk og dermed skabe volumen (både i forhold til udbud og efterspørgsel), ligesom det er sket med det økologiske forbrug, hvor Danmark i dag er blandt de førende i verden. Der bør indføres konkrete måltal for sænkning af miljø og klimapåvirkning fra det offentlige forbrug for eksempel offentlige køkkener, som det allerede er sket i Aarhus og Københavns Kommune. Der kan også i offentlige indkøb stilles krav om at produkter kan repareres, garanti og levetid, genanvendelighed samt indføres konkrete måltal for miljømærker, så handelsvirksomhederne får et tydeligt pejlemærke og en vished om, hvilke varer der fremover efterspørges af den offentlige sektor.

INDFØR EN REPARATIONSORDNING PÅ BLANDT ANDET TEKSTILER OG ELEKTRISKE PRODUKTER (ANBEFALING 3.4)

Danmark er et højomkostningsland med høje lønninger, og det betyder, at udgifterne til at få repareret produkter ofte bliver så høje, at det ikke kan betale sig økonomisk. Dansk Erhverv har gennemført en befolkningsundersøgelse, der viser, at danskerne synes, det er for dyrt og besværligt at foretage reparationer af tøj og elektronik. Derfor skal der være incitament, der skaber en markedsøkonomi, som øger muligheder for reparation af forbrugsvarer, så det bliver attraktivt for både forbrugere og virksomheder at få repareret et produkt og tilbyde det som en service. Der skal skabes

markedsøkonomi i reparation af forbrugsvarer, så det bliver attraktivt for både forbrugere og virksomheder at få repareret et produkt og tilbyde det som en service. En løsning vil være at indføre en dansk reparationsordning, for blandt andet tekstiler og elektriske produkter, som ud over at gavne klimaet vil fremme grønne jobs i servicesektoren og medføre en øget forbrugerbevidsthed på kvalitet og reparationsmuligheder.

STOP KONKURRENCESKÆVVRIDNING MELLEMLER PRODUKTER OG SALGSKANALER (ANBEFALING 3.3)

Det er en udfordring for mange handelsvirksomheder, at nogle produkter og salgskanaler ikke møder de samme krav og regler, selvom virksomhederne opererer inden for samme branche. Der bør i højere grad sikres ligestilling mellem de forskellige salgskanaler og produktkategorier, så alle møder de samme krav til eksempelvis klima og miljø. For eksempel varierer kravene til plast og emballager i dag mellem fysiske butikker og online handel, ligesom der også er eksempler på manglende ligestilling mellem plantebaserede fødevarer og animalske fødevarer, blandt andet i forhold til afgifter, tilskudsmuligheder og navngivning. Det er vigtigt, at hele sektoren trækker i samme retning, og at det sker på lige vilkår, hvis de ambitiøse mål skal indfries.

AMBITIØSE EUROPÆISKE MILJØMÅLSÆTNINGER KRÆVER HÅNDHÆVELSE I MEDLEMSLANDENE (INDSATSOMRÅDE 6)

EU's mål om klimaneutralitet i 2050 indebærer, at der er en lang række initiativer på vej inden for miljø, klima, fødevarer og bæredygtighed generelt. En væsentlig del af dem skal fremme effektiv udnyttelse af ressourcerne gennem genanvendelse og genbrug i den cirkulære økonomi. Det er vigtigt, at regeringen og erhvervslivet engagerer sig aktivt i arbejdet for at bidrage til at finde de bedste og effektive løsninger og reguleringer. Europæiske løsninger er nødvendige for at sikre fair og lige konkurrence, så medlemslandene ikke konkurrerer på laveste miljøindsats, samt at regeringer arbejder for at sikre reel håndhævelse for at hindre freeriders, så der ikke opstår smuthuller i EU, som underminerer miljømålsætningerne. Et eksempel er de tyske grænsebutikkens manglende opkrævning af tysk pant, som har foregået i årevis, endda på trods af at der ikke er undtagelsesmuligheder i den tyske pantlovgivning. Sådanne tilfælde

skal stoppes og undgås i fremtiden, hvis vi vil sikre lige konkurrence på tværs af EU og en fælles stærk miljø- og klimaindsats.

INCITAMENTER SKAL ACCELERERE IMPLEMENTERINGEN AF PRINCIPPERNE FOR CIRKULÆR ØKONOMI (ANBEFALING 6.1, 6.2 & 6.3)

Sammen med det øvrige erhvervsliv, videnpersoner og myndighederne har sektoren et ønske om at gå sammen og udarbejde en handlingsplan for, hvilke incitamerter og regulering der kan accelerere en bred implementering af principperne for cirkulær økonomi i tråd med EU's Sustainable Products Initiative (SPI), som har til formål at sikre forbrugerne produkter, som er mere holdbare og ressourceeffektive, og kan genbruges, repareres og genanvendes.

Handlingsplanen skal blandt andet sikre øget ressourceeffektivitet, rene materialestrømme og øget genbrug og genanvendelse, men også fokusere på længere levetid og holdbarhed, reparation og vedligeholdelse samt design til adskillelse af materialerne. Dette arbejde kan med fordel lade sig inspirere af samarbejdet om design-guides for emballager, som i dag sker i samarbejde med Miljøministeriet. Det vil således være oplagt at forankre arbejdet i samme ministerium med inddragelse af andre relevante ministerier.

Regeringens tiltag for at understøtte sektorens grønne omstilling

---

Politiske indsatser mod 70 pct. reduktion

INITIATIVER IMOD MADSPILD

I Danmark genereres ca. 814.000 ton madspild hvert år. Regeringen lancerede i marts 2020, at der fremover afholdes en årlig national madspildsdag den 29. september. Datoen følger FN's internationale madspildsdag, International Day of Awareness of Food Loss and Waste. Formålet er at engagere danskerne i kampen mod madspild. En lang række aktører bidrager til at markere dagen og sætte fokus på, hvordan både børn og voksne, forbrugere og professionelle kan hjælpe med at mindske madspild.

Regeringen har afsat penge til en lang række initiativer, der skal mindske madspild. Et eksempel er Tænk tanken ONE/THIRD om Forebyggelse af Madspild og Fødevarer, som er en selvejende institution under Fødevarerministeriet, bestående af en selvstændig bestyrelse og 55 medlemmer fra hele fødevareræddikæden; virksomheder, organisationer, universiteter og myndigheder samt et sekretariat. Tænk tankens overordnede formål er at sikre, at Danmark er et "pilot-land", det vil sige blandt de førende internationalt med hensyn til forebyggelse af madspild og fødevarer, at sikre en bred forankring af arbejdet med at forebygge madspild og fødevarer, og at sikre fagligt underbyggede indsatser. Tænk tanken driver blandt andet den frivillige aftale Danmark mod Madspild, hvor danske fødevarer virksomheder forpligter sig til at opgøre deres madspild, og afreporterer data til en neutral tredjepart samt at arbejde for at reducere eget madspild med 50 pct. inden 2030.

Regeringen har også afsat midler til at gennemføre projektet "Madspildsjægerne 2.0" i 2021-2022, hvor detailhandelsvirksomhederne kan få bistand til at mindske deres madspild, samt udviklingen af en internationalt

anerkendt standard for opgørelser af "food loss" og "food waste". Initiativerne er en del af regeringens *Vækstplan for Handel og Logistik* i Danmark fra januar 2020. Derudover er der med initiativet om en fællesstatslig fødevarerpolitik i *Grønne indkøb for en grønnere fremtid - strategi for grønne offentlige indkøb* stillet krav om minimering af madspil.

DE OFFICIELLE KOSTRÅD – GODT FOR SUNDHED OG KLIMA

Fødevarerstyrelsen har lanceret nye kostråd, der ud over et sundheds- og madkulturelt perspektiv også indeholder vejledning om et mere klimavenligt fødevarerforbrug. Da kostrådene blev lanceret i januar 2021, blev der efterfølgende igangsat en kampagne for at udbrede kendskabet til kostrådene.

Kostrådskampagnen bliver fulgt op med kommunikationsindsatser på de sociale medier i løbet af 2021 samt en række virtuelle forsamlingshusarrangementer, hvor klima og kostråd bliver debatteret. I april 2021 blev der lanceret supplerende kostråd til personer over 65 år samt til vegetarer. Ligeledes vil der ultimo 2021 blive lanceret kostråd til professionelle køkkener.

ALLIANCEN FOR KLAR KLIMATALE

I regi af Grønt Erhvervsforum er der taget initiativ til at etablere et samarbejdsprojekt om klimavenlige fødevarer. Fødevarerministeriet arbejder på at etablere *Alliancen for klar klimatale*, der samler aktørerne i hele værdikæden fra jord til bord. Deltagerne får på en række workshops til opgave at udarbejde en fælles erklæring og et fælles kodeks om klimakommunikation om fødevarer.

TEKSTILER

For at fremme en bæredygtig omstilling og en øget eksport af bæredygtig dansk mode og tekstil er der i 2021 etableret Taskforce for bæredygtig omstilling af dansk mode og tekstil og grøn certificering af SMV'er, som består af repræsentanter fra videns-, klynge- og brancheorganisationer, virksomheder, fagforeninger, en alliance for etisk handel og relevante myndigheder. Taskforcen skal igangsætte initiativer på tværs af branchen for at fremme for eksempel cirkulære forretningsmodeller og styrke virksomhedernes kompetencer til at imødekomme de nye krav til bæredygtighed, herunder målrettet hjælp til SMV'er til at blive bæredygtigheds certificerede. Taskforcen kan desuden understøtte mode- og tekstilvirksomheders adgang til pilotprojektet **Afklarings- og testforløb**, der løber til udgangen af 2021. I pilotprojektet kan grønne tekstilvirksomheder få afklaring af tvivl om regler og derudover gøre opmærksom på regulatoriske barrierer for deres forretningsmodel eller teknologiske løsninger. Pilotprojektet, skal bidrage til grøn udvikling i tekstilbranchen ved at grønne tekstilvirksomheders tvivl om regler og regulatoriske barrierer afklares i samspil med myndighederne. Projektet er en tværministeriel indsats, der sekretariatsbetjenes af Erhvervsstyrelsen.

GRØNNE OFFENTLIGE INDKØB

Den offentlige sektor skal være i front i den grønne omstilling. Derfor har regeringen med **Grønne indkøb for en grønnere fremtid – strategi for grønne offentlige indkøb** fra oktober 2020 sat en ambitiøs grøn retning for de 380 mia. kr., som det offentlige køber ind for hvert år. Strategien skal lægge sporene til en fremtid, hvor offentlige indkøb har et markant lavere klimaaftryk og bidrager til de danske klimamål. I regi af strategien er der igangsat en række initiativer med henblik på at styrke grønne offentlige indkøb.

De offentlige indkøberes grønne værktøjskasse styrkes ved at revitalisere vidensportalen **Den ansvarlige indkøber** som en samlet digital indgang for myndigheder med overblik over den nyeste viden om muligheder, krav og værktøjer til at understøtte grønne offentlige indkøb. Initiativet skal gøre det nemmere for indkøberne at stille relevante grønne krav i offentlige indkøb.

Regeringen vil dertil gøre det obligatorisk i forbindelse med statslige indkøb at vælge et miljømærket produkt eller et produkt, der lever op til tilsvarende krav for udvalgte produktgrupper. Regeringen har som mål, at alle offentlige indkøb skal være miljømærkede i 2030.

Samtidig vil regeringen gøre det obligatorisk at anvende totalomkostninger (TCO) som økonomisk prisparameter i forbindelse med statslige indkøb, hvor det er muligt og hensigtsmæssigt. Kravet vil til at begynde med gælde for de 14 indkøbsområder, hvor der findes officielle redskaber til at opgøre totalomkostningerne.

Der er ligeledes igangsat et arbejde med at udvikle et digitalt TCO-værktøj. Det skal understøtte fokus på og udbredelsen af, at indkøb foretages på baggrund af totalomkostningsprincipper, blandt andet ved at indkøbere på en brugervenlig måde kan udregne omkostningerne i hele produktets levetid.

Desuden er der igangsat et arbejde med at standardisere og strukturere grønne produktdata i e-handel. Målet er at øge efterspørgslen efter grønne produkter ved at give leverandører mulighed for at oplyse om produkters grønne data på en sammenlignelig måde, så det blandt andet kan fremhæves for indkøbere, når der e-handles. Samtidig kan arbejdet understøtte automatiseret måling af for eksempel miljømærket indkøb, som i dag er en manuel og tidskrævende proces, men er bredt efterspurgt hos blandt andet offentlige myndigheder til brug for fastsættelse og opfølgning på politiske måltal. Arbejdet kan desuden understøtte temaer som for eksempel miljømærket indkøb, cirkulær økonomi, bæredygtig emballage mv.

KLIMAPÅVIRKNING I LEVERANDØRKÆDEN SAMT ANSVARLIG IMPORT

Når Danmark ønsker at bidrage til at indfri FN's Verdensmål, må vi sætte fokus på vores import af varer og på danske virksomheders værdi- og forsyningskæder. Omstillingen af værdikæderne skal være grøn og social, det vil sige både reducere CO₂-udledninger og miljøpåvirkning, men samtidig sikre menneske- og arbejdstagerrettigheder. I regi af rege-

ringens handlingsplan for FN's Verdensmål afsættes der midler til styrket rådgivning om bæredygtige og socialt ansvarlige værdikæder. Der vil både være tale om styrket rådgivning i Danmark med udgangspunkt i en vejledningsindsats i Erhvervsstyrelsen og på relevante markeder uden for EU, hvor der i Udenrigsministeriet opbygges rådgivningskapacitet på relevante markeder i Asien, Latinamerika og Afrika. Formålet er at hjælpe danske virksomheder i gang med due diligence-processer, der identificerer risici for krænkelse lokalt og globalt i værdikæden. Der vil være et særligt fokus på arbejdstagerforhold og understøttelse af, at danske virksomheder lever op til blandt andet FN's og OECD's retningslinjer. Indsatsen skal desuden hjælpe virksomheder med at opnå mere bæredygtige og socialt ansvarlige værdikæder.

DOKUMENTATION OG RAPPORTERING AF KLIMAAFTRYK

Forbrugere, virksomheder, investorer og EU efterspørger i stadig højere grad, at virksomheder skal kunne dokumentere deres klimaaftryk. I regi af regeringens handlingsplan for FN's Verdensmål afsættes der derfor midler til at videreudvikle og opdatere Klimakompasset, så virksomheder har adgang til et tidssvarende værktøj til CO₂-beregning samt bedre vejledning og opdaterede emissionsfaktorer, hvor virksomheder kan estimere såvel deres direkte udledninger og indirekte udledninger fra værdikæden (scope 1, 2 og 3). Klimakompasset er et brugervenligt værktøj, som virksomheder kan benytte til at dokumentere og opgøre deres klimaaftryk på en transparent, standardiseret og troværdig måde som grundlag for at igangsætte CO₂-reducerende tiltag.

I regi af regeringens handlingsplan for FN's verdensmål afsættes der endvidere midler til styrket vejledning om fastsættelse af ambitiøse klimamål i de globale værdikæder. Indsatsen skal bidrage til den grønne omstilling af erhvervslivet ved blandt andet at understøtte virksomheder i at rapportere nøgletal og i relevant omfang fastsætte måltal for CO₂e med fokus på udledninger i virksomhedens værdikæde. Indsatsen skal endvidere gøre rapporteringen heraf mere ensartet og lettere tilgængelig.

KLIMAPLAN FOR EN GRØN AFFALDSSEKTOR OG CIRKULÆR ØKONOMI

Med den politiske aftale om klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi som blev indgået 16. juni 2020, blev regeringen, Venstre, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten², Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance og Alternativet enige om, at affaldssektoren skal bidrage til indfrielsen af klimalovens ambitiøse mål om at reducere de nationale drivhusgasudledninger med 70 pct. i 2030 i forhold til 1990.

Med klimaplanens initiativer forventes de nationale CO₂e-udledninger at blive reduceret med ca. 0,7 mio. ton i 2030 ved blandt andet at reducere forbrændingskapaciteten, udsortere mere plast til genanvendelse samt at reducere affaldsmængderne.

Med klimaplanen blev der truffet beslutning om at skabe en øget og strømlinet indsamling af både husholdningernes og erhvervslivets affald. Fremover skal kommunerne sortere og indsamle husholdningernes affald ensartet i hele landet, så der sikres større og mere ensartede affaldsmængder, der giver grundlag for øget genanvendelse i høj kvalitet. Med aftalen er det også besluttet, at kommunerne skal udbyde behandlingen af det genanvendelige husholdningsaffald, herunder også sortering. Det blev derudover besluttet, at den nationale implementering af det udvidede producentansvar for emballage skal aftales og besluttes i 2021. Det betyder, at producenterne fremover skal bære omkostningerne for affaldshåndteringen af emballageaffaldet. Som følge af direktivkrav skal producenterne omkostninger miljøgraderes, hvilket har til formål at give producenterne økonomisk incitament til at designe emballage til genanvendelse.

Initiativerne i Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi berører flere af fokusområderne og anbefalingerne fra Klimapartnereskabet for Handel. For flere oplysninger se **Sektorkøreplan for Klimapartnereskabet for affald, vand og cirkulær økonomi**.

² EL har meldt sig ud af aftalen 26. marts 2021.

GRØN FORSKNING

Regeringen løftede med finansloven for 2021 investeringerne i grøn forskning på det statslige forskningsbudget til det hidtil højeste niveau på 2,7 mia. kr.

Herudover har regeringen med **Grøn Forskningsstrategi** (september 2020) sat en klar retning for grøn forskning, innovation og udvikling af grønne løsninger. Strategien sætter fokus på de centrale forskningsmæssige behov og potentialer samt erhvervsmæssige styrkepositioner i forhold til den grønne omstilling som et samlet grundlag for fremtidige investeringer. Strategien udpeger blandt andet fire konkrete grønne missioner med et særligt potentiale i forhold til grøn omstilling.

Med afsæt i **Grøn Forskningsstrategi** blev der i forbindelse med aftalen om fordeling af forskningsreserven for 2021 (oktober 2020) bl.a. prioriteret 700 mio. kr. til følgende grønne missioner: 1) Fangst og lagring eller anvendelse af CO₂, 2) Grønne brændstoffer til transport og industri (Power-to-X), 3) Klima- og miljøvenligt landbrug og fødevarerproduktion og 4) Cirkulær økonomi med fokus på plastik og tekstiler. De grønne missioner skal udføres af grønne forsknings- og innovationspartnerskaber, der på tværs af værdikæden fra forskning til demonstration/udvikling samler relevante aktører fra erhvervsliv, forskning og myndigheder. Danmarks Innovationsfond er ansvarlig for etableringen af de grønne forsknings- og innovationspartnerskaber, der forventes etableret inden udgangen af 2021.

INTERNATIONALE INDSATSER

Regeringen har udarbejdet en række globale strategier og handlingsplaner, der blandt andet bidrager til at understøtte handelssektorens grønne omstilling med globalt fokus på bæredygtig import og grønning af værdikæder. Herunder blandt andet regeringens langsigtede strategi for global klimaindsats, der anerkender betydningen af danske virksomheders indsats for at integrere bæredygtighed i deres værdikæder samt eksport af grønne løsninger for Danmarks samlede globale indsats, samt den nye udviklingspolitiske strategi, der med et bredt politisk flertal fastlægger, at Danmark blandt andet vil sikre afskovningsfrie værdikæder og styrke grønne værdikæder. Hertil kommer den nationale handlingsplan for FN's

Verdensmål, der fremsætter en række policy-initiativer blandet andet inden for bæredygtig og ansvarlig import og grønne værdikæder, bæredygtigt erhvervsliv, iværksætteri og eksport. Regeringen vil herudover fremlægge en handlingsplan mod afskovning, som skal understøtte, at Danmark og danske aktører bidrager aktivt til at beskytte og genoprette verdens skove, blandt andet gennem indsatser rettet mod væsentlige producent- og forbrugerlande.

Som et led i **Aftale om genstart af dansk eksport ii** er der med blandt andet afsæt i anbefalinger fra klimapartnerskaberne og regeringens genstartsteams iværksat en række indsatser, herunder øges rådgivningskapaciteten inden for robuste, grønne og bæredygtige værdikæder på de danske repræsentationer ligesom toldteknisk rådgivning på området også styrkes. Derudover arbejder regeringen for en åben, fair og bæredygtig handelspolitik, herunder for at fremme global anvendelse af frivillige grønne standarder og mærkningsordninger som en del af EU's handelspolitik.

GRØN SKATTEREFORM

Regeringen har den 8. december 2020 indgået aftale med Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti om en aftale om grøn skattereform. Med aftalen blev det blandt andet aftalt at forhøje energifgiften på fossile brændsler for erhverv med 6 kr. pr. gigajoule frem mod 2025. Det skønnes at indebære en CO₂-reduktion på 0,5 mio. tons i 2030. Samtidig giver aftalen danske virksomheder mulighed for at investere i den grønne omstilling og skabe danske arbejdspladser. Med aftalen er der oprettet et investeringsvindue, som skal understøtte grønne investeringer, samtidig med at der bliver gennemført en række erhvervspolitiske lempelser. I alt understøttes virksomhedernes grønne omstilling med 6 mia. kr. i 2021-2025.

Desuden er det aftalt, at en ekspertgruppe skal komme med forslag til en ensartet CO₂e-regulering, herunder en ensartet CO₂-afgift. Ekspertgruppen forventes at komme med deres delrapport ultimo 2021 og endelig afrapportering ultimo 2022. Første delrapport skal skitsere en model for omlægning af energifgifterne til en mere direkte afgift på CO₂ samt modeller for udvidelse af afgiftsgrundlaget til

relativt veldefinerede områder, herunder fx olie- og gasindvinding.

Ekspertgruppen skal, *jf. kommissoriet for ekspertgruppen*, udarbejde forskellige scenarier, der bidrager væsentligt til 70 pct.-målsætningen, herunder levere modeller for en mere ensartet CO₂e-afgift og pege på hensigtsmæssige kompensations- og tilbageføringsmekanismer.

En ensartet afgift kan ikke gennemføres som en "snuptagsløsning" – og det er afgørende for regeringen, at den grønne omstilling sker i overensstemmelse med Klimalovens principper, og dermed går hånd i hånd med bl.a. vækst, beskæftigelse og den sociale balance.

GRØN OMSTILLING AF VEJTRANSPORTEN

Regeringen har den 4. december 2020 indgået aftale med RV, SF og EL om en grøn omstilling af vejtransporten. Det er en ambitiøs aftale, der forventes at medføre 775.000 grønne biler i 2030 og en CO₂-reduktion på 1 mio. ton i 2025 og 2,1 mio. ton i 2030. Salget af grønne biler er allerede i år steget markant. I første halvår af 2021 er over hver fjerde nyregistre-

rede bil en grøn bil, mens det i samme periode sidste år blot var knap hver tiende. Der blev således i første halvår af 2021 solgt flere plug-in hybridbiler end dieselmotorbiler.

Det er ambitionen at få 1 mio. grønne biler på vejene i 2030. Regeringen og aftalepartierne gør derfor status i 2025 og drøfter initiativer, der kan indfri ambitionen om 1 mio. grønne biler samt konkrete tiltag, der kan tilvejebringe den nødvendige finansiering.

Status på opfølgningen på klimapartnerskabets anbefalinger

INDSATSOMRÅDE 1: MADSPIL		
Anbefalinger til handlen		
	Anbefaling	Status
1.1	Tilslutning til vision og konkret reduktionsmål for madspild	Branchen har tilsluttet sig gennem Klimapartnerskabet.
1.2	Styrket forbrugeroplysning	Mange detailvirksomheder har bidraget til for eksempel Klimakostrådene og promoveret mindre klimabelastende varer.
1.3	Madspild og klimavenligt forbrug som en del af (handels) uddannelserne	Dansk Erhverv og HK Handel har aftalt at sætte fokus på bæredygtighed i uddannelserne og er i gang med at analysere på behovene for justeringer og nyudvikling i såvel grunduddannelse og efteruddannelse på det faglærte område. I regi af efteruddannelsesudvalget HAKL analyseres behovene for udvikling af nye kurser inden for bæredygtighed. Der er allerede nu udviklet et kursus i bæredygtigt indkøb inden for B2B Handel.
1.4	Kortlægning af muligheder for videre forarbejdning af fødevarer tæt på udløb	En række virksomheder har påbegyndt projekter, hvor fødevarer, der tidligere blev kasseret, forarbejdes til nye produkter.
Anbefalinger til regeringen		
	Anbefaling	Status
1.5	Mere risikobaserede tilbagetrækninger og tilbagekaldelser	Fødevarestyrelsen har opdateret tilbagetrækningsvejledningen i februar 2021, så virksomheder skal tænke proportionelt i forhold til alvorlighed og omfang, så forbrugersikkerheden bliver opretholdt, og samtidig er de interne procedurer opdateret.
1.6	Fitnesscheck af EU's handelsnormer og mærkningsregler	Udestår.
1.7	Større fleksibilitet i udbud	I regi af regeringens strategi Grønne indkøb for en grøn fremtid – strategi for grønne offentlige indkøb blev det besluttet at indføre krav om, at leverandører til statslige kantiner skal minimere madspild fra kantinedrift samt udføre en som minimum årlig måling og afrapportering af madspild. Kravet blev indført i den statslige budgetvejledning for 2021, hvor kravet skal stilles ved førstkomende lejlighed. Derudover er der en igangværende kortlægning af Roskilde Universitet, i samarbejde med København Kommune og Hørkram, af præcist hvilke faktorer i de offentlige udbud der forårsager madspild. De første resultater forventes i 2022.
1.8	Oprettelse af national madspildspulje	Udestår.
1.9	Én samlet vejledning for donation af fødevarer	Tænketanken ONE\THIRD, der fokuser på at bekæmpe madspild, har igangsat udarbejdelsen af en samlet vejledning om donation af fødevarer. Herefter tages der stilling til, hvad der skal til, for at vejledningen eventuelt kan inddrages i fødevarekontrollen.

1.10	Gratis og mere agil vejledning fra Fødevarestyrelsen til nonprofit aktører	Indgår som forslag til initiativ i Klimahandlingsplanens adfærds-spør.
1.11	Enklere regler for sporbarhed og registrering ved donation	<p>De generelle EU-regler om sporbarhed findes i fødevarereforordningen. EU-Kommissionen har i oktober 2017 offentliggjort en guide om donation af fødevarer. I guiden er det slået fast, at kravene til sporbarhed gælder, uanset om fødevarerne er doneret eller på anden måde markedsført. Hensynet med sporbarhedsreglerne er at kunne sikre en effektiv og hurtig tilbagetrækning eller tilbagekaldelse af usikre fødevarer. Dette beskyttelseshensyn gælder dermed uanset, om fødevarerne er solgt eller doneret.</p> <p>EU-reglerne giver ikke mulighed for, at Danmark kan dispensere fra kravet om sporbarhed i relation til donerede fødevarer. Fødevarestyrelsen vurderer gerne modeller fra virksomheder, der ønsker at donere varer, og som vil se på, hvordan reglerne kan overholdes, men på en enkel måde.</p>
1.12	Enklere administration af moms ved donationer	<p>Virksomheder, herunder detailbutikker, kan afhænde varer både ved salg og ved donation. Administration af moms ved salg følger den daglige administration af momsreglerne, mens donation kræver lidt ekstra administration, da der ikke skal betales almindelig salgsmoms, men udtagningsmoms. Virksomheder bør overveje, om salg eller donation er mest hensigtsmæssig for dem.</p> <p>Ved salg beregnes moms af den konkrete salgspris for varen. Ved salg af overskudsvarer kan denne pris være lav. For eksempel vil prisen for fødevarer med beskadiget emballage, eller som er tæt på sidste salgsdato, ofte være lav og nærmest symbolsk, hvor med momsen også er beskeden. For at lette de administrative byrder for butikkerne, kan butikkerne sælge overskudsvarer til en enhedspris, for eksempel. pr. kg/ton fødevarer, hvilket letter byrderne ved momsafregningen yderligere.</p> <p>Ved donation blev udtagningsreglerne ændret fra den 1. juli 2021, hvilket betyder, at virksomheder kan donere varer og betale moms af varernes værdi på donationstidspunktet i stedet for af varens oprindelige indkøbspris. Dette gælder også, hvis butikker donerer direkte til deres kunder. Om denne restværdi i konkrete tilfælde vil være større eller mindre end den pris, de hidtil har solgt varen for, vil afhænge af varen og den stand den er i på donationstidspunktet. Umiddelbart kan værdien dog ikke være 0 kr., da en helt værdiløs vare ikke bør kunne afsættes på nogen måde.</p>
1.13	Godtgørelse af afgifter bør være administrativt lettere	<p>Fra 1. januar 2020 kan organisationer mv., der er godkendt efter ligningslovens § 8 A, hvis formål helt eller delvist er at foretage humanitært hjælpearbejde, søge om godtgørelse af punktafgifter på visse varer. Der er tale om chokolade- og sukkervarer, kaffe og is, mens ordningen ikke kan omfatte de EU-harmoniserede afgifter på spiritus, øl, vin og tobak.</p> <p>For at undgå, at der opstår et parallelt marked for salg af varer uden punktafgift, blev ordningen begrænset til at omfatte varer, som doneres af organisationerne m.v. til forbrugerne af varerne – for eksempel. i form af nødhjælp, julehjælp og forbrug på herberger og i varmestuer. Derfor kan ordningen ikke bruges i forbindelse med varer, der sælges i organisationernes butikker, og som de dermed modtager betaling for.</p> <p>For endvidere at sikre, at Skatteforvaltningen kan kontrollere varernes anvendelse, er der visse krav til dokumentation og regnskab. Det er Skatteministeriets vurdering, at disse krav kun giver mindre administrative byrder.</p> <p>Der kan ansøges om godtgørelse én gang årligt, og første gang senest den 1. juli 2021 for afgifter i 2020.</p> <p>Skatteministeriet vil efterfølgende vurdere, om denne første ansøgningsrunde giver anledning til en evaluering af ordningen.</p>

1.14	Offentligt-private partnerskaber målrettet madspild	Tænketanken ONE\THIRD, der fokuser på at bekæmpe madspild, er finansieret til og med 2022 på finansloven.
1.15	Indfør en national madspildsuge	Regeringen indførte i 2020 en national madspildsdag, som afvikles den 29 september.
1.16	Service-tjek af holdbarhedsdatoer og krav til restholdbarhed	Datomærkningerne er sat til revision under Kommissionens Farm 2 Fork strategi. Tidsrammen er udgangen af 2022. De indledende skridt er taget og en indledende konsekvensanalyse har været i høring.
1.17	Indsamling af data	Indgår som forslag til initiativ i Klimahandlingsplanens adfærdspor.
1.18	Tættere samarbejde mellem myndigheder	Udestår.
1.19	Task Force til forebyggelse og upcycling af madspild	Udestår.
1.20	Mere forskning i forebyggelse af madspild	Grøn Forskningsstrategi fra september 2020 kortlægger de centrale forskningsmæssige behov og potentialer i relation til den grønne omstilling inden for en række temaer. Madspild er adresseret under temaet "Bæredygtig adfærd og samfundsmæssige konsekvenser". I forbindelse med aftalen om fordeling af forskningsreserven for 2021 blev der bevilliget 469 mio. kr. til Innovationsfonden til forskning, teknologiudvikling og innovation inden for blandt andet den grønne forskningsstrategis temaer. Der er igangsat to analyser af henholdsvis forbrugeradfærd ved madspild og potentialer for reduktion af madspild og bedre udnyttelse af sidestrømme og restprodukter. Analyserne er finansieret via Fødevarerministeriets aftale om forskningsbaseret myndighedsbetjening med Aarhus Universitet.
1.21	Madaffald til biogas	Jf. affaldsbekendtgørelsen skal kommunerne senest den 1. juli 2021 etablere en indsamlingsordning som henteordning for madaffald samt sikre en høj reel genanvendelse af det indsamlede madaffald. Madaffald tæller som genanvendt, såfremt det undergår en anaerob (kompostering) eller aerob (bioforgasning) behandling og derefter udbringes på jorden.

INDSATSOMRÅDE 2: TEKSTILER

Fælles anbefalinger

Anbefaling		Status
2.1	Etablering af Partnerskab for Bæredygtigt Tøj og Tekstiler (PBTT)	Aftale om Genstart af dansk eksport (oktober, 2020): Der er afsat 10 mio. kr. til Taskforce for bæredygtig omstilling af dansk mode og tekstil og grøn certificering af SMV'er for at sikre omstilling til et mere bæredygtigt forbrug af tøj og tekstiler. Med taskforcen igangsættes initiativer på tværs af branchen for at fremme for eksempel cirkulære forretningsmodeller og styrke virksomhedernes kompetencer til at imødekomme de nye krav til bæredygtighed, herunder målrettet hjælp til SMV'er til at blive bæredygtighedscertificeret. Taskforcen kan desuden understøtte mode- og tekstilvirksomheders adgang til afprøvning, udvikling og implementering af nye løsninger og forretningsmodeller. Dansk Erhverv arbejder på at få partnerskabet op at stå og bistår samarbejdet, når det sker.

2.2	Styrk de eksisterende designuddannelser	<p>Det fremgår af Grøn Forskningsstrategi, at regeringen vil sætte fokus på, hvordan sammenhængen mellem de videregående uddannelser og den grønne omstilling kan understøttes og styrkes. Uddannelses- og forskningsministeren har endvidere i forbindelse med genforhandling af de strategiske rammekontrakter (for 2022-2025) opfordret alle videregående uddannelsesinstitutioner til at tydeliggøre deres mål og ambitioner for at adressere centrale samfundsmæssige udfordringer, herunder grøn omstilling.</p> <p>Med afsæt i Grøn Forskningsstrategi (september 2020) blev der herudover i forbindelse med aftalen om fordeling af forskningsreserven for 2021 blandt andet prioriteret 700 mio. kr. til fire grønne missioner, herunder missionen Cirkulær økonomi med fokus på plastik og tekstiler, der skal fremme cirkulær økonomi gennem udvikling af løsninger til at forbedre ressourceeffektiviteten, mindske mængden af affald, øge mængden og kvaliteten af genanvendelsen samt reducere miljø- og klimabelastning fra produkter. Missionen kan blandt andet fokusere på udvikling af nye løsninger til mere bæredygtigt design.</p> <p>Derudover arbejder Dansk Erhverv og DM&T fortsat sammen på at få løftet de rette kompetencer ind i de relevante uddannelser og i virksomhederne.</p>
2.3	Øgede designkompetencer på virksomheder	<p>Det fremgår af Grøn Forskningsstrategi, at regeringen vil sætte fokus på, hvordan sammenhængen mellem de videregående uddannelser og den grønne omstilling kan understøttes og styrkes. Uddannelses- og forskningsministeren har endvidere i forbindelse med genforhandling af de strategiske rammekontrakter (for 2022-2025) opfordret alle videregående uddannelsesinstitutioner til at tydeliggøre deres mål og ambitioner for at adressere centrale samfundsmæssige udfordringer, herunder grøn omstilling.</p> <p>Med afsæt i Grøn Forskningsstrategi (september 2020) blev der herudover i forbindelse med aftalen om fordeling af forskningsreserven for 2021 blandt andet prioriteret 700 mio. kr. til fire grønne missioner, herunder missionen Cirkulær økonomi med fokus på plastik og tekstiler, der skal fremme cirkulær økonomi gennem udvikling af løsninger til at forbedre ressourceeffektiviteten, mindske mængden af affald, øge mængden og kvaliteten af genanvendelsen samt reducere miljø- og klimabelastning fra produkter. Missionen kan blandt andet fokusere på udvikling af nye løsninger til mere bæredygtigt design. De grønne missioner skal udføres af grønne forsknings- og innovationspartnerskaber, der på tværs af værdikæden samler relevante aktører fra erhvervsliv, forskning og myndigheder.</p> <p>Derudover er der nedsat et genstartsteam målrettet tekstilbranchen som følge af COVID-19, som ud over økonomisk genrejsning af økonomien også har bæredygtighed som et fokusområde.</p> <p>Der er også en igangværende høring af et roadmap for EU's tekstilstrategi. Formålet er at sikre cirkularitet, levetidsforlængelse og nedbringelse af forbrug.</p> <p>Revision af EU's eco-design-direktiv ventes at komme i høring i nærmeste fremtid med henblik på bedre holdbar og genanvendelse af materialer.</p>

2.4	Udvikling af cirkulære økonomiske tiltag og nye forretningsmodeller	<p>Fordeling af forskningsreserven samt midler fra reserven til genstart af dansk økonomi samt særlige udfordringer afledt af COVID-19 i 2021 mv (oktober, 2020) og Aftale om Genstart af dansk eksport (oktober, 2020): Der er afsat 700 mio. kr. til fire forskningsmissioner i forskningsreserven i 2021, hvoraf cirkulær økonomi med fokus på plastik og tekstiler er én af missionerne som blandt andet skal bidrage til at fremme cirkulær økonomi og løsninger. Det kan for eksempel omfatte ændret design og produktionsmetoder samt ændrede forbrugsformer. Desuden skal Taskforce for bæredygtig omstilling af dansk mode og tekstil og grøn certificering af SMV'er blandt andet igangsætte initiativer på tværs af branchen for at fremme cirkulære forretningsmodeller og styrke virksomhedernes kompetencer til at imødekomme de nye krav til bæredygtighed, herunder målrettet hjælp til SMV'er til at blive omfattet af grøn certificering.</p> <p>Derudover har Dansk Erhverv nedsat et netværk for virksomheder, der skal arbejde med cirkulær økonomi og ny forretningsmodeller.</p>
2.5	Gennemfør informationskampagner der fremmer klimavenligt forbrug af tøj og tekstiler	<p>Dansk Erhverv støtter og tilbyder kurser til sine medlemmer og brancher, hvordan man kortlægger miljø og klimarelevante certificeringsordninger og mærker til konkrete produktområder. I efteråret afholdes kursus for tekstilvirksomheder. Der er god efterspørgsel for denne kompetenceopbygning, som sigter på at kunne give forbrugere relevant grøn kommunikation om mere bæredygtige tekstiler.</p> <p>For at flere virksomheder kan leve op til krav om grønne offentlige indkøb, blandt andet inden for tekstiler styrkes vejlednings- og rådgivningsindsatsen over for SMV'er, der ønsker at reducere og dokumentere deres miljø- og klimapåvirkning med miljømærker og standarder. Erhvervsstyrelsen igangsætter en indsats i regi af erhvervshusene med inddragelse af blandt andet Dansk Standard og Miljømærkning Danmark.</p>
2.6	Vurder mulighed for reparationsfradrag for at udvikle servicejobs, der reparerer	<p>Det er et afgørende hensyn bag BoligJobordningen, at den er relativt nem at administrere for borgere, virksomheder og myndigheder. En udvidelse af BoligJobordningen til at inkludere reparationer af for eksempel tøj vil komplicere ordningen og være forbundet med betydelige afgrænsningsproblemer i forhold til den fradragsberettigede ydelse. Reparation af tøj mv. vil i modsætning til BoligJobordningens nuværende fradragsberettigede ydelser typisk ikke udføres i hjemmet. Det vurderes, at der i vidt omfang vil være tale om udgifter, som også ville være afholdt uden fradrag. Reparationsfradrag vurderes derfor at indebære et betydeligt støttespild.</p>

2.7	Indfør målsætninger for det offentlige indkøb og styrk indkøbsnetværk i hele Danmark	<p>Regeringen har med strategien "Grønne indkøb for en grøn fremtid – strategi for grønne offentlige indkøb" ønsket at sætte et ambitiøst og realistisk klimareduktionsmål. I strategien er Klimapartnerskaberne ønske om en central aktør imødegået ved at styrke Sekretariat for Grønne Indkøb, der i dag betjener Partnerskab for Offentlige Grønne Indkøb (POGI) og Forum for Bæredygtige Indkøb. Styrkelsen skal sikre øget koordinering mellem centrale aktører på området, og betyder, at sekretariatet fremover bliver hovedindgang for vejledning og rådgivning af både leverandører og offentlige indkøbere om grønne offentlige indkøb.</p> <p>Specifikt inden for tekstiler etablerer regeringen et partnerskab mellem offentlige institutioner for at undersøge, hvordan det offentlige tekstilforbrug kan blive grønnere. Partnerskabet skal komme med anbefalinger til nye krav, indkøbsmodeller eller lignende i slutningen af 2021.</p> <p>Med strategien er det dertil besluttet, at revitalisere hjemmesiden "Den ansvarlige indkøber", hvor ordregivere kan finde konkrete krav, som kan stilles i indkøbet af forskellige produkt- og ydelsesgrupper.</p> <p>Sidst vil regeringen indføre krav, der gør det obligatorisk at vælge et miljømærket produkt eller et produkt, der lever op til tilsvarende krav for udvalgte produktgrupper. Regeringen har som mål, at alle offentlige indkøb skal være miljømærkede i 2030. Den samlede opfølgning på implementeringen af strategien sker i en implementeringsgruppe under FM/ØS.</p> <p>Handelsbranchen afventer implementering af strategien og reduktionsmål forud for indførelse af målsætninger. Der er igangsat initiativer fra branchens side for styrket indkøbsnetværk i forlængelse af strategien for grønne indkøb.</p>
-----	--	--

Anbefalinger til handlen

	Anbefaling	Status
2.8	Branchen beskriver model for indsamling og sortering af tekstiler	Dansk Erhverv har bidraget til Miljøministeriets beskrivelser af sorteringskriterier, og Dansk Erhverv har sagt ja til at deltage i Partnerskab om Tekstilaffald, som skal håndtere en udbygning af genanvendelses anlæg i takt med en øget indsamling.
2.9	Branchen anbefaler tiltag for at nedbringe tekstilspild	Dansk Erhverv er repræsenteret i genstart-taskforcen for tekstiler via brancheforeningen WEAR som er tilknyttet Dansk Erhverv. Samarbejde med LDC om forretningsudvikling for virksomheder, der fremmer cirkularitet af tekstiler
2.10	Certificeringsordninger og standarder med relevante klimakrav skal kortlægges og anbefales	<p>Dansk Erhverv har haft indledende drøftelser med 2 internationale mærkeorganisationer om, hvordan deres standarder kan inddrage klimakrav, herunder transport.</p> <p>I regi af Forum for Bæredygtigt indkøb og i samarbejde med Miljøstyrelsen og SKI er der udviklet en vejledning til private og offentlige indkøbere for, hvordan de skal vælge certificeringer og mærker. Vejledning anviser også, hvordan man skal vælge mærker med klimakrav.</p>
2.11	Der udvikles dogmeregler for klimavenlig transport	I samarbejde med Region Hovedstaden og den Europæiske Investeringsbank har Dansk Erhverv startet projektet "Green Mile" der samler transportleverandører og -købere, for at opsætte et bedre samarbejde for klimavenlig varelevering.
2.12	Informationskampagner der fremmer effektiv transport af tøj og tekstiler i branchen	Dansk Erhverv har sagt ja til at bidrage til Miljøministeriets informationskampagne til brugere af affaldssystemerne.

2.13	Brug af teknologi for at nedbringe transportbelastning fra returvarer	Der ligger fortsat et uforløst potentiale i en øget digital flådestyring. Der mangler viden og forskning på området, der kan belyse klimaeffekten af last-mile varelevering og returvarer via pakkeshop kontra privatlevering hjem til døren, samt hvordan området kan effektiviseres mere – ikke mindst i forhold til levering i landområder.
2.14	Brug af 3D-teknologi i designfasen for at nedbringe transportbelastningen	Vil blive drøftet med DM&T. Drøftelsen er udskudt grundet COVID-19.

Anbefalinger til regeringen

Anbefalinger		Status
2.15	Gennemføre ensartet sortering i alle kommuner	Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi (juni 2020): Med klimaplanen blev der truffet beslutning om at skabe en øget og strømlinet indsamling af både husholdningernes og erhvervslivets affald. Fremover skal kommunerne sortere og indsamle husholdningernes affald ensartet i hele landet, så der sikres større og mere ensartede affaldsmængder, der giver grundlag for øget genanvendelse i høj kvalitet.
2.16	De officielle miljømærker Svanen og Blomsten skal udvikle relevante klimakrav	Miljømærkerne Svanen og Blomsten er livscyklusbaserede og indeholder allerede relevante klimakrav i de faser af produktets livscyklus, hvor klimaet påvirkes, og hvor der kan stilles et klimakrav, der kan dokumenteres. I stedet for nye klimakrav er der en indsats om at kommunikere miljømærkernes klimakrav. Denne opgave udfører Miljømærkning Danmark. For at understøtte at flere virksomheder kan leve op til krav om miljømærkede offentlige indkøb, styrkes vejledningsindsatsen over for små og mellemstore virksomheder, der ønsker at reducere og dokumentere deres miljø- og klimapåvirkning med miljømærker og grønne standarder.
2.17	Etabler incitament, der fremmer import af bæredygtige tekstiler	Der er i regi af regeringens handlingsplan for FN's verdensmål fra juni 2021 afsat midler til styrket rådgivning om bæredygtige og socialt ansvarlige værdikæder med udgangspunkt i en vejledningsindsats i Erhvervsstyrelsen.
2.18	Undersøg, om programmer for udviklingsbistand kan fremme klimavenlig produktion	Regeringen forventer at afsætte 30,0 mio. kr. til en indsats rettet mod CO ₂ -reduktioner og fremme af biodiversitet i globale leverandørkæder med fokus på traditionelt set afskovningstunge landbrugsvarer (særligt soja- og palmeolie) i udviklingslande og vækstøkonomier. Endvidere forventer regeringen at afsætte 80 mio. kr. til en fireårig fortsættelse af partnerskabet med The Sustainable Trade Initiative (IDH). IDH's overordnede formål er at understøtte internationale virksomheders engagement i indfrielsen af FN's Verdensmål og Parisaftalen. Partnerskabet vil fokusere på virksomhedernes samfundsansvar i forhold at sikre en grøn og mere socialt retfærdig omstilling af handlen, herunder i de traditionelt set afskovningstunge værdi- og leverandørkæder, som for eksempel soja, palmeolie, kaffe, te og kakao.

INDSATSOMRÅDE 3: FORBRUGERKOMMUNIKATION

Fælles anbefalinger

	Anbefaling	Status
3.1	Partnerskabet for fælles klimaengagement, -oplysning og -adfærdsindsats	<p>De officielle Kostråd – Godt for sundhed og klima: Regeringen lancerede i starten af 2021 nye officielle klimavenlige kostråd, der ud over et sundheds- og madkulturelt perspektiv også indeholder vejledning om et mere klimavenligt fødevareforbrug og skal bidrage til ambitionen om at reducere klimaaftrykket med 70 pct. frem mod 2030.</p> <p>Partnerskab på fødevareområdet Fødevarepartnerskabet for sundhed og klimas (partnerskabet består af mere end 145 partnere inden for fødevareproducenter, detailhandlen og NGO'er). Med afsæt i de officielle kostråd, kan et klimavenligt fødevareforbrug understøttes gennem blandt andet nudging, produktudvikling og fælles kampagner med Partnerskabets medlemmer.</p> <p>I "Alliancen for klar klimatale" er fødevarebranchen, NGO'er og myndigheder i dialog om, hvordan klimakommunikation kan understøtte forbrugernes klimavenlige valg og samtidig være en motivationsfaktor for alle fødevarevirksomheder. Der er endvidere behov for fælles og offentligt tilgængelige data for klimaaftryk fra varer, herunder både fødevarer og andre produkter, og sektoren er klar til at rykke mere i forhold til at hjælpe forbrugerne med flere klimarigtige valg. Derfor er der behov for, at regeringen sikrer, at der kommer officielle og offentligt tilgængelige data for klimabelastningen for en lang række varegrupper i handlen.</p> <p>"Partnerskabet om mere klimavenlige måltider", der består af Aarhus Kommune, Københavns Kommune, Klima -, Energi og Forsyningsministeriet og Fødevareministeriet, sætter fokus på de ca. 800.000 måltider, der dagligt bliver serveret i offentlige køkkener. Partnerskabet har blandt andet til formål at hjælpe de danske kommuner og deres tilknyttede kantiner med at servere mere klimavenlig og sund mad.</p> <p>I 2020 kørte kampagnen "Madglade Klimatips", der blev udviklet og udført med en bred inddragelse af branchen med formålet at kommunikere simple klimavenlige madtips til forbrugerne.</p>

Anbefalinger til regeringen

	Anbefaling	Status
3.2	Skærpede klimakrav i eksisterende mærker	<p>I forhold til klimamærkning af fødevarer bemærkes det, at indsatsen lægges i arbejdet med fælles EU-bæredygtighedsmærkning frem for et nationalt mærke. Det er fastlagt i Kommissionens Jord til bord-strategi fra maj 2020, at Kommissionen vil undersøge, hvordan man kan harmonisere frivillige grønne anprisninger og skabe en ramme for bæredygtighedsmærkning, som også omfatter de klimamæssige aspekter af fødevareproduktionen.</p> <p>Miljømærkerne Svanen og Blomsten er livscyklusbaserede og indeholder allerede relevante klimakrav i de faser af produktets livscyklus, hvor klimaet påvirkes og hvor der kan stilles et klimakrav, der kan dokumenteres. I stedet for nye klimakrav er der en indsats om at kommunikere miljømærkernes klimakrav. Denne opgave udfører Miljømærkning Danmark.</p>
3.3	Klimatjek af punktafgifter	<p>Med aftale om grøn skattereform af 8. december 2020 er der nedsat en ekspertgruppe, som skal udarbejde forslag til udformning af en ensartet CO₂e-regulering, herunder se på arkitekturen for det eksisterende afgiftssystem. Ekspertgruppen delrapporterer senest ultimo 2021 og skal færdiggøre sit arbejde i efteråret 2022.</p>

3.4	Klimavenligt "håndværkerfradrag" for reparationer	<p>Det er et afgørende hensyn bag BoligJobordningen, at den er relativt nem at administrere for borgere, virksomheder og myndigheder. En udvidelse af BoligJobordningen til at inkludere reparationer af for eksempel elektronik, tøj, møbler mv. vil komplicere ordningen og være forbundet med betydelige afgrænsningsproblemer i forhold til den fradragsberettigede ydelse. Reparation af elektronik, tøj, møbler mv. vil i modsætning til BoligJobordningens nuværende fradragsberettigede ydelser typisk ikke udføres i hjemmet. Det vurderes, at der i vidt omfang vil være tale om udgifter, som også ville være afholdt uden fradrag. Reparationsfradrag vurderes derfor at indebære et betydeligt støttespil.</p>
3.5	Bedre viden og indsigt i klimapåvirkning – og forbedret transparens	<p>For at belyse Danmarks klimaaftryk har regeringen med Global Afrapportering 2021 for første gang udarbejdet en omfattende opgørelse af Danmarks samlede forbrugsbaserede klimaaftryk, som viser drivhusgasudledningerne fra danskernes forbrug i Danmark på aggregeret niveau. Opgørelsesmetoden for Danmarks forbrugsbaserede klimaaftryk blev udviklet i forbindelse med Global Afrapportering 2021 og vil løbende blive udviklet og forbedret som led i de årlige globale afrapporteringer.</p> <p>På EU-niveau pågår desuden et arbejde med at udvikle standardmetoder, de såkaldte PEF-standarder, til beregning af klimaaftrykket af diverse varer. PEF-standarder skal sikre ensretning af metoden, hvormed virksomhederne beregner klimaaftryk og miljøpåvirkning på produktniveau. Dette vil dog stadigvæk kræve et standardiseret datagrundlag, som virksomhederne kan trække på til beregningerne.</p> <p>Derudover udkom et tværgående samarbejde af klimapartnerskaber under ledelse af Finans Danmark i marts 2021 med en række anbefalinger til en fælles metode til at opgøre CO₂-udledninger på. Blandt andet på baggrund af ovenstående anbefalinger arbejder Energistyrelsen på at udvikle et sæt af standardiserede og autoritative emissionsfaktorer på blandt andet forskellige fødevarer og nonfoodprodukter. Formålet er at gøre det nemmere for virksomheder at udarbejde klimaregnskaber og sikre ensartede og retvisende beregninger af CO₂e-udledning. Arbejdet pågår som en del af Klimakompasset 2.0 initiativet fra Regeringens handlingsplan for implementering af FN's verdensmål.</p>

INDSATSOMRÅDE 4: KLIMAANSVARLIGE VÆRDIKÆDER OG SOURCING

Anbefalinger til handlen

	Anbefaling	Status
4.1	Udvikling af krav om virksomhedscertificeringer og klimadata til leverandører	EU-taksonomiens krav på klimaområdet vil på nogle områder skabe nye rammer for klimatransparens på virksomhedsniveau, som også kan bruges i leverandørkæden.
4.2	Reduktion af emballagevolumen igennem krav til leverandører	<p>I regi af Forum for Bæredygtigt Indkøb og i samarbejde med Miljøministeriet er der udviklet en vejledning for bæredygtigt indkøb af emballager, som lanceres september 2021.</p> <p>Dertil arbejder Dansk Erhverv for en implementering af Producentansvaret for emballage, der vil sikre en reel miljøeffekt, herunder reduktion af emballagevolumen.</p>
4.3	Øget genanvendelse af produktmaterialer igennem krav til leverandører	Dansk Erhverv forventer, at leverandørkrav vil styrkes betydeligt i forbindelse med implementeringen af Producentansvar for Emballage. Dansk Erhverv har sigte på at sikre denne effekt i implementeringsarbejdet.
4.4	Landsdækkende markedsplads for genbrug af nonfood-produkter	Handlen vil afsøge barriere i forhold til donationer af varer.

Anbefalinger til regeringen		
Anbefaling	Status	
4.5	Videnscenter for ansvarlig import og klimapåvirkning i leverandørkæden	<p>Som led i regeringens SDG-handlingsplan forventes der i perioden 2021-2023 afsat 6 mio. kr. til etablering af et dansk, offentligt-privat initiativ for bæredygtige, globale værdi- og leverandørkæder. Initiativet vil tage form af et videnshub inden for rammen af Dansk Initiativ for Etisk Handel (DIEH) og skal understøtte arbejdet med at gøre virksomhedernes værdi- og leverandørkæder mere bæredygtige og ansvarlige gennem vidensopbygning, markedsanalyser og rådgivning. I tilgift til allerede eksisterende branchespecifikke alliancer inden for soja og palmeolie – og i henhold til efterspørgslen fra den danske ressourcebase – vil initiativet have fokus på handel med traditionelt set afskovningstunge landbrugsråvarer som for eksempel kaffe, te og kakao. Initiativet vil samtidig danne ramme for et stærkere strategisk ophæng i forhold til relevante regeringsprioriteter og -strategier og vil herunder sikre stærkere synergier mellem udviklings- og handelspolitiske indsatser og investeringer (se 2.18).</p> <p>Derudover vil der i regi af regeringens handlingsplan for FN's verdensmål blive oprettet to vejledningsindsatser for at hjælpe virksomheder med at opnå mere bæredygtige og socialt ansvarlige værdikæder. Den ene indsats er forankret i Erhvervsstyrelsen og vil hjælpe danske virksomheder i gang med due diligence-processer, der identificerer risici for krænkelser lokalt og globalt i værdikæden. Den anden indsats er forankret i Udenrigsministeriet og vil rådgive på relevante markeder i Asien, Latinamerika og Afrika. Rådgivningen vil omfatte lokale partnere til danske virksomheder. Der vil være et særligt fokus på arbejdstagerforhold og understøttelse af, at danske virksomheder lever op til blandt andet FN's og OECD's retningslinjer.</p> <p>Der er i regeringens handlingsplan for FN's Verdensmål fra juni 2021 afsat midler til videreudvikling og opgradering af klimakompasset. Med klimakompasset vil virksomheder få adgang til et brugervenligt og tidssvarende værktøj til beregning af deres klimaaftryk (CO₂e) med tilhørende vejledning og opdaterede emissionsfaktorer.</p>
4.6	Styrk eksisterende mærkningsordninger af produkter ved fælles klimakrav	Miljømærkerne Svanen og Blomsten er livscyklusbaserede og indeholder allerede relevante klimakrav i de faser af produktets livscyklus, hvor klimaet påvirkes, og hvor der kan stilles et klimakrav, der kan dokumenteres. I stedet for nye klimakrav er der en indsats om at kommunikere miljømærkernes klimakrav. Denne opgave udfører Miljømærkning Danmark.
4.7	Forenkling af regler om udtagningsmoms	Skatteministeriet vurderer ikke, at der inden for rammerne af EU-lovgivningen kan fastsættes yderligere forenklinger på området, jf. i øvrigt punkt 1.12.
4.8	Nabotjek af konkurrencelovgivning	I januar 2020 afgav regeringen hørings svar til Kommissionens høring vedrørende reviderede horisontale samarbejdsaftaler mellem virksomheder (de såkaldte horisontale retningslinjer). Retningslinjerne relaterer sig til EU's konkurrenceregler og fastsætter principperne for, hvordan konkurrerende virksomheder kan indgå aftaler – blandt andet på klimaområdet – uden at overtræde EU's konkurrenceregler. Fra regeringens side, blev der blandt andet lagt vægt på behovet for, at Kommissionen i sin revision af retningslinjerne forholder sig mere tydeligt til klima og bæredygtighed for at understøtte bæredygtige løsninger. Retningslinjerne er og vil være gældende i alle EU's medlemsstater og sikrer dermed en ensartet tilgang til klimaaftaler mv. på konkurrenceområdet på tværs af medlemsstater.

4.9	Tjek af regulering i forhold til regel, som skaber unødigt spild af produkter	<p>Forbrugerftalelovens regler om udøvelse af fortrydelsesretten gennemfører forbrugerrettighedsdirektivets regler herom. Forbrugerrettighedsdirektivet er et totalharmoniseringsdirektiv. Det betyder, at medlemsstaterne ikke i national ret må opretholde eller indføre bestemmelser, der fraviger dem, der er fastsat i direktivet, medmindre muligheden herfor ligeledes er fastsat i direktivet. Der er ikke i forbrugerrettighedsdirektivet givet medlemsstaterne mulighed for at fastsætte andre eller supplerende regler om henholdsvis den erhvervsdrivendes og forbrugers forpligtelser ved udøvelse af fortrydelsesretten.</p> <p>På anbefaling fra Erhvervslivets EU- og Regelforum gennemførte Justitsministeriet i foråret 2021 et nabotjek i Finland, Sverige og Tyskland med henblik på at undersøge, hvordan værdiforringelsen af returnerede "brugte" varer beregnes i de respektive lande. Resultatet af nabotjekket er tilgængeligt her.</p> <p>Forbrugerrettighedsdirektivet blev ændret ved direktiv 2161/2019/EU af 27. november 2019. I Kommissionens direktivforslag indgik et forslag om at afskaffe reglen om den erhvervsdrivendes pligt til at acceptere fortrydelsesretten ved for eksempel onlinekøb af en vare, hvis en forbruger har brugt varen mere, end hvad der kunne forventes afprøvet i en fysisk butik. Danmark støttede forslaget, men i forhandlingerne blev der ikke opnået enighed herom, og det indgik derfor ikke i ændringen af direktivet.</p>
-----	---	--

INDSATSOMRÅDE 5: EMBALLAGE

Anbefalinger til handlen

	Anbefaling	Status
5.1	DagSams Emballageguide lægges åbent ud til anvendelse og inspiration for alle. Guiden vil tjene som metode for ensretning, og som udgangspunkt for arbejdet i virksomheder, der står over for at skulle i gang, herunder særligt SMV'er med færre miljømæssige kompetencer og ressourcer.	Emballageguiden er offentliggjort. Guiden vil inddrages i det kommende arbejde i Sektorsamarbejde omkring detailhandlens plastreduktioner, hvor Dansk Erhverv er sekretariat.
5.2	Med udgangspunkt i DagSams emballageguide og andre emballageguides tager de relevante brancheorganisationer initiativ til, at der udarbejdes tilpassede emballageguides til eksempelvis nonfood produkter og e-handel-forsendelser.	Emballageguiden er offentliggjort. Guiden vil inddrages i det kommende arbejde i Sektorsamarbejde omkring detailhandlens plastreduktioner, hvor Dansk Erhverv er sekretariat. Sektorsamarbejdet udvikler guide for både food og non-food produkter.

Anbefalinger til regeringen

	Anbefaling	Status
5.3	Konkurrenceudsæt affaldet	Med Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi (juni 2020) blev det besluttet, at de private aktører skal have adgang til det genanvendelige husholdningsaffald og dermed stille krav til kommunerne om udbud af behandlingen af det genanvendelige husholdningsaffald. Et lovforslag herom er under udarbejdelse. Der arbejdes ligeledes på at konkurrenceudsætte det forbrændingsegne affald i overensstemmelse med klimaplanen, idet myndighederne ikke kunne godkende KL's plan for reduktion af forbrændingskapaciteten.
5.4	Ensretning af affaldssortering og mærkning	Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi (juni 2020): Med klimaplanen blev der truffet beslutning om at skabe en øget og strømlinet indsamling af både husholdningernes og erhvervslivets affald. Fremover skal kommunerne sortere og indsamle husholdningernes affald ensartet i hele landet, så der sikres større og mere ensartede affaldsmængder, der giver grundlag for øget genanvendelse i høj kvalitet. Der stilles desuden krav om at bruge ens affaldspiktogrammer til alle indsamlingsordninger for husholdningslignende affald.

5.5	Understøttelse af nye teknologier i forbindelse med mærkning	Grøn mission om cirkulær økonomi med fokus på plastik og tekstiler: Missionen har blandt andet fokus på behovet for løsninger, der kan sikre sporing af materialestrømmene, samt sortering, genanvendelse og reduktion af plastik- og tekstilaffald.
5.6	Udfasningsplan for forbrændingssektoren	Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi (juni 2020): Der er med klimaplanen fastsat et kapacitetsloft for affaldsforbrændingen i Danmark, svarende til udviklingen i de danske affaldsmængder, der forventes reduceret med 30 pct. i 2030 set i forhold til 2020. Kapacitetstilpasningen skal opnås gennem en konkurrenceudsættelse af det forbrændingsegne affald, hvor forbrændingsanlæggene skal konkurrere om, hvem der kan behandle affaldet mest miljøvenligt, bedst og billigst.
5.7	Kommunernes affaldstilsyn med erhvervet skal styrkes	Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi (juni 2020): Der laves en ny model for affaldstilsyn, så forbrænding af genanvendeligt affald undgås. Det skal være et nyt og forbedret affaldstilsyn i forhold til det, vi har i dag. Affaldstilsynet skal sikre, at erhvervet overholder eksisterende krav om kildesortering af genanvendeligt affald. Den konkrete udmøntning af den nye model for affaldstilsynet beslutes i 2021.
5.8	Differentierede afgifter	<p>Det fremgår af Finansloven for 2020, at aftaleparterne er enige om, at det skal undersøges, om emballageafgiften på engangsservice kan differentieres med henblik på at fremme anvendelsen af bionedbrydeligt materiale.</p> <p>Der vil på denne baggrund i en analyse blive undersøgt, om der for engangsservice findes alternative materialer til plastik, herunder bionedbrydelige materialer, der er mere bæredygtige, og om afgiften i så fald kan differentieres for at tilgodese disse.</p> <p>Ydermere undersøges en differentiering af emballageafgiften mellem virgin (nyt) og genanvendt plastik for både engangsservice og plastikbæreposer.</p> <p>Analysen forventes færdiggjort i medio 2021.</p>
5.9	Revision af forordningen for grænseoverskridende affald	Det forventes, af Kommissionen kommer med et udspil til revision af forordningen i 4. kvartal 2021. Danske prioriteter er blandt andet fælles europæisk digitalisering af området, et stop for eksport af affald ud af EU og et bedre indre marked for transport af affald til nyttiggørelse.
5.10	Producentansvaret skal implementeres i direktivets ånd	Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi (juni 2020): Den nationale implementering af det udvidede producentansvar for emballage udføres på en sådan måde, at der i andet halvår af 2021 træffes beslutning om organiseringsmodellen samt fastlæggelse af de modulerede bidrag, der skal give producenterne økonomisk incitament til at designe emballager til genanvendelse. Forhandlinger om udmøntning forventes igangsat i 2021.
5.11	Afgifter på emballager skal ophøre i 2025	Det er endnu ikke afklaret, hvorvidt emballageafgiften vil blive justeret i forbindelse med implementering af EU's udvidede producentansvar, der senest skal træde i kraft fra 31. december 2024.

INDSATSOMRÅDE 6: CIRKULÆR ØKONOMI

Anbefalinger til regeringen

	Anbefaling	Status
6.1	Danmark skal revidere sine egne nationale handlingsplaner for cirkulær økonomi og plast i 2020, så de bidrager til EU's Green Deal og EU's nye cirkulære handlingsplan samt det kommende producentansvar. Den danske indsats skal bidrage til høj ressourceeffektivitet for materialeforbruget og til et sammenhængende indre marked for genanvendelse.	Handlingsplan for cirkulær økonomi (2021): Regeringens Handlingsplan for cirkulær økonomi udgør den nationale plan for forebyggelse og håndtering af affald for 2020-2032. Handlingsplan for cirkulær økonomi beskriver den danske politik og de konkrete indsatser ud fra den cirkulære værdikæde, som spænder fra design og forbrug til affaldshåndtering.
6.2	Regeringen skal sikre, at de danske handlingsplaner fremmer et dansk genanvendelsesmarked for høj kvalitetsmaterialer, der efterspørges til brug i nye produkter, og som kan konkurrere europæisk og internationalt. For at det kan ske, skal revisionen af handlingsplanerne igangsætte initiativer, der skaber et effektivt og systemisk (se tekstilstøret) samarbejde mellem myndigheder, kommuner, organisationer, vidensinstitutioner og erhvervslivets værdikæder.	Handlingsplan for cirkulær økonomi (2021): Se beskrivelse i 6.1. Derudover er samarbejdsforum for implementering af producentansvar et konkret eksempel på en samarbejdsmodel for de aktører, der skal løfte de konkrete opgaver i forbindelse med affaldshåndteringen af affaldsfraktioner omfattet af producentansvaret.
6.3	Regeringen skal gennemføre de nødvendige rammevilkår i 2020, der gennemfører anbefaling 6.1 og 6.2.	Handlingsplan for cirkulær økonomi (2021): Der henvises til Handlingsplan for cirkulær økonomis bilag med tidsplan for gennemførelsen af de enkelte initiativer. Disse bliver løbende implementeret, da der er tale om store og komplekse ændringer.

INDSATSOMRÅDE 7: GRØNNE OG KLIMARIGTIGE OFFENTLIGE INDKØB

Anbefalinger til regeringen

	Anbefaling	Status
7.1	En samlet bæredygtig indkøbspolitik	Regeringen offentliggjorde i efteråret 2020 en strategi for grønne offentlige indkøb "Grønne indkøb for en grøn fremtid". Strategien er ved at blive implementeret. Strategien indeholder en række initiativer, der er forankret i henholdsvis Miljøministeriet, Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, Erhvervsministeriet, Fødevarerministeriet og Finansministeriet. Som eksempel på et initiativ kan nævnes et kommende charter for godt og grønt indkøb, der skal professionalisere samt gøre indkøbet i staten mere bæredygtigt. I regi af Strategi for grønne offentlige indkøb er der igangsat et arbejde med at standardisere og strukturere grønne data i e-handel. Målet er at øge efterspørgslen efter grønne produkter ved at give leverandører mulighed for at oplyse om produkters grønne data på en sammenlignelig måde, så det blandt andet kan fremhæves for indkøbere, når der e-handles. Arbejdet kan understøtte flere af de temaer, der fremgår ovenfor, for eksempel miljømærket indkøb, cirkulær økonomi, emballage mv.
7.2	Øget brug af totalomkostninger og funktionskrav i offentlige indkøb	I regi af Strategi for Grønne offentlige indkøb er der igangsat et arbejde med at udvikle et digitalt TCO-værktøj, der kan udregne totalomkostninger. Det følger af strategien, at det skal være obligatorisk at anvende totalomkostninger (TCO) som økonomisk prisparameter i forbindelse med statslige indkøb, hvor det er muligt og hensigtsmæssigt. Det skal understøtte udbredelsen af, at indkøb foretages på baggrund af totalomkostningsprincipper, blandt andet ved at indkøbere på en brugervenlig måde kan udregne omkostningerne i hele produktets levetid. Der vil samtidig løbende blive udviklet nye TCO-værktøjer, og de eksisterende TCO-værktøjer vil blive opdateret og forbedret.
7.3	Styrket markedsdialog	I det kommende charter for godt og grønt indkøb lægges der op til, at markedsdialog skal indgå som et obligatorisk strategisk værktøj til at efterspørge grønnere varer og tjenesteydelser for de statslige indkøbere.

7.4	Øg andelen af offentlige udbud	<p>I regi af regeringens Strategi for Grønne offentlige indkøb indføres et obligatorisk krav til at vælge et miljømærket produkt eller et produkt, der lever op til tilsvarende krav for udvalgte produktgrupper ved statslige udbud. Regeringen har dertil som mål, at alle offentlige indkøb skal være miljømærkede i 2030.</p> <p>Flere initiativer i den grønne strategi skal sikre, at ordregiverne har de rigtige værktøjer til at foretage grønne indkøb. Regeringen indfører et kompetenceudviklingsprogram for statslige indkøbere. Der udvikles et generelt forløb med indkøbere, såvel forløb med specifikt kommercielt og grønt sigte. Tilslutning til Charter for godt og grønt indkøb indebærer en forpligtelse til at sende relevante indkøbere på uddannelsesforløbet.</p> <p>Derudover sikrer regeringen, at der udarbejdes yderligere vejledning til at gennemføre grønne indkøb, samt vejledning til virksomhederne om, hvordan de kan dokumentere deres miljø- og klimapåvirkning med miljømærker og grønne standarder. Der oprettes et digitalt værktøj til at finde redskaber til eksisterende, centrale rådgivningsmuligheder, der findes i den offentlige sektor, samt et digitalt værktøj til beregning af totalomkostninger for indkøb.</p>
7.5	Styrkelse af det offentlige kompetence til grønne indkøb	<p>I regi af regeringens Strategi for Grønne offentlige indkøb er der igangsat et arbejde for at revitalisere portalen Den Ansvarlige Indkøber. Der er iværksat en brugerundersøgelse, som skal afdække de professionelle indkøberes behov for at kunne stille grønne krav i udbud. I efteråret 2021 følges denne op af it-udvikling af portalen. Den Ansvarlige Indkøber, med ny og brugervenlig navigation og funktionalitet.</p> <p>Derudover sikrer regeringen, at der udarbejdes en juridisk vejledning, der hjælper offentlige indkøbere med at bruge mulighederne i udbudsloven for at varetage grønne hensyn i forbindelse med indkøb af varer og tjenesteydelser.</p> <p>Strategien indeholder også et kompetenceudviklingsinitiativ, der skal sikre de rigtige kompetencer hos de statslige indkøbere. Der udvikles et generelt forløb med indkøbere, såvel forløb med specifikt kommercielt og grønt sigte. Det bemærkes, at de statslige institutioner i kraft af charteret vil blive forpligtede til at sende relevante indkøbere på uddannelsesforløbet.</p>
7.6	Benchmark af kommuner og regioner	<p>Staten, kommunerne og regionerne har indgået et datasamarbejde vedrørende beregningen af klimaaftrykket af det offentlige indkøb. Regeringen vil ultimo 2021 fastsætte et samlet reduktionsmål for det offentlige indkøbs klimaaftryk.</p>

INDSATSOMRÅDE 8: ENERGIPTIMERING I HANDELSBRANCHEN

Anbefalinger til handlen

Anbefaling		Status
8.1	Udnyt overskudsvarme	Overskudsvarmeafgiften er fjernet og generelt er der kommet bedre rammer for udnyttelse af overskudsvarme fra blandt andet detailhandlen.
8.2	Energibesparende ventilation	Puljer til energieffektivisering i erhvervsvirksomheder er blevet vedtaget.
8.3	Udskiftning af armaturer og lyskilder	Puljer til energieffektivisering i erhvervsvirksomheder er blevet vedtaget.
8.4	Optimering af belysningsanlæg	Puljer til energieffektivisering i erhvervsvirksomheder er blevet vedtaget.
8.5	Lysstyring	Puljer til energieffektivisering i erhvervsvirksomheder er blevet vedtaget.
8.6	Tilskud til investeringer i energiforbrugende udstyr	Puljer til energieffektivisering i erhvervsvirksomheder er blevet vedtaget.

INDSATSOMRÅDE 9: GRØNNERE TRANSPORT I HANDELEN

Anbefalinger til handlen

Anbefaling		Status
9.0	Klimapartnerskabet for Landtransport og Logistik er kommet med en række tiltag, der kan reducere udledningen for transport, som dette klimapartnerskab henviser til. Herunder:	
9.1	Levering i ydertimerne	<p>Under COVID-19, har der været givet mulighed for en udvidelse af tidsrummet for, hvornår varelevering har kunnet foregå. Initiativet er set som en dispensation og midlertidig løsning for de nuværende regler.</p> <p>Forslaget vil kunne reducere CO₂-udledningerne fra distributionstransport samt sænke trængslen i byerne. Der mangler endnu et overblik over konsekvenserne af dispensationen for borgere og erhvervslivet. DE har opfordret til, at man med baggrund i erfaring fra COVID-19-nedlukningen laver nye regler og krav for levering i ydertimerne, så det bliver nemmere at opnå tilladelser for erhvervslivet, til gavn for både trængslen og klimaet.</p>
9.2	Grønne varebiler	<p>I "Aftale om grøn omstilling af vejtransporten" omlægges bilafgiften for person- og varebiler for at understøtte indkøb af flere grønne varebiler.</p> <p>I forbindelse med "Aftale om grøn omstilling af vejtransporten" iværksættes en analyse af mulige tilpasninger af vægt- og dimensionsbestemmelserne inden for rammerne af EU-retten, der kan effektivisere den tunge transport og reducere CO₂-udledningen og miljøbelastningen fra den tunge transport. Ligeledes iværksættes en analyse af forsøgsordning med dobbelttrailere, som ventes at kunne effektivisere godstransporten.</p>
9.3	Logistikoptimering	Transportbranchen vil løbende udvikle, teste og implementere nye tiltag, der kan fremme effektiviteten og sikre mere optimale logistikløsninger. Det gælder både i forhold til at gennemføre en afdækning af relevante datasæt og test via virksomhedsrettede aktiviteter samt under hensyntagen til konkurrencereglerne at gøre det lettere for danske logistikvirksomheder at dele data med hinanden og deres underleverandører om rutefart og vareleverancer. Det skal bidrage til at nedbringe omkostninger og dermed understøtte en mere klimaeffektiv og lønsom logistiksektor i Danmark.
9.4	Strategi for multimodal transport	Der mangler nyere analyser af den danske godstransport. Det samme gør sig gældende for en strategi, der kan understøtte en multimodal transport i Danmark og EU. En sådan strategi bør være langsigtet og skabe forudsigelighed for transportleverandører og købere. Hvis det er nødvendigt, bør sådan en strategi også omfatte en udvidelse af banekapaciteten.